

①

שאלות ותשובות

הרשב"א

לקדוש ה' חד מן קמ"א. האדם הגדול בענקים. חמו ממתקים. מדבש ונופת צופים. אחד מן השרפים. ר' שלמה בן אדרת וזלה"ה רב רבנותיה ושררותיה אין די באר למחצה לשליש ולרביע. כותלי בית המדרש יזכרו הבית והציע. דאתו ממלאי דברי שלמה.

הפותח בתשובה. במדבר בערכה. יאה ענינותא לכל שואל בין דם לדם בין דין לדין. דינא ימי"ב דן ידין. השולח אמתו. בכל מקומות סמלתו. למקומות בשמותם. על ריב בני ישראל ועל נצותם. בני ישראל עם קדוה. שואלים הלכו בו. שאלו את שלמה.

קל הנכור זאת אומרת דם אונן לי שמע אמתו. אחת שאלתי. חנני ושמע הפלתי. השיבני אל ארצי ואל מולדתי. בואת. אני בוסח זכות הרשב"א וללהיה יהיה בעורתי טוב וחסד ירדפוני. כל ימי חיי כי באלה הפצתי. והכהנים הלויים הפה יעמדו איש איש על עבודתו בבית ה' הבית אשר בנה שלמה.

יהיו לדבון אמרי פי והגיון לבי תלא קול הארש קול הנער הלוי. איש צעיר רפאל הלוי המ' בבור ס"ט.

26/05/2018

חלק רביעי

(נרפס פעם אחת בשאלוניקי בשנת ה'תת"ק חכמה לעולם לפ"ט).

ווילנא

בדפוס האלמנה והאחים ראם

שנת תרמ"א לפ"ק

ШААЛОТЪ УТШУВОТЪ.
Господы по еврейскимъ религиознымъ обрядамъ.
Раввина Саломона Адересъ изъ Барцелоны (въ Испаніи)

В И Л Ъ Н А.
Типографія вдовы и братьевъ Роммъ.
Жмудскій переулочъ дома №№ 327 и 328.
1881.

זגני הא' סקוא נכס
①

קצתין את חומר
חמ"ל בגג 327
יגול' זג"ה 2
חול' הסוכן

נצטג 2018
ז"י גלמ"ז היקר
ל' אגרוג' גלוי
6.11.18
ט"ז

הלכות שבת סימן רעז רעח

ד' מותר להניח גר של שבת מבע"י ע"ג אילן וידלק שם בשבת. (כ) דליכא למיחש דלכשיכבה לשקליה מינייה ונמצא משתמש במחובר (כא) אבל אין מניחין גר של יו"ט ע"ג אילן דשקיל ומנה ליה ונמצא משתמש באילן: ה' מותר לכפות (כב) קערה ע"ג (ס) * הנר בשבת * (כג) כדי (כד) שלא יאחז האור בקורה:

רעח שיכול לכבות הנר בשביל החולה. ובו סעיף אחד:

א * שבת כ"ט ו' א * (א) * מותר * (ב) לכבות הנר * בשביל שיישן * (ג) החולה שיש בו סכנה: ל

באר היטב

היא תליה אפילו ליגע בה אסור שנקל יגענו ט"ו ע"י ש"ח: (ס) הנר. ע"י ש"י ק"ו. וזרין שיניט מעט אור תחתיה דל"כ

ביאור הלכה

של שמן אבל אם נפרס דמות אפילו נמורה תליה וכמו שכתבנו למטה [ומטימן ש"ח אין רליה להסך דהתם הכונה נמסין לגדוד ממש ועיין א"ר צמין דק"ה] ע"כ דמיירי רק נר של שבת דל"ה היה אסור אפילו נגיעה בעלמא מטעם ט"ו יא ע"י הנגיעה לגדוד ויטה השמן אל הפתילה ויחמיץ משום מבעיר ודלעיל צמין ר"ה בהג"ה וכו' שכתב הא"ר בשם הר"ן שזו עיניו נמנרתי פרוק כ"ל ומשמע שם דמיירי בקטטה כה"ו דכתיב שם שאסור ליגע במשנה שלפני ארון הקודש וכו' ע"ש: * הגר. כתיב הוסיפת שבת דבר של חלני ית ליזהר משום היעה שעלה למטה אל הקדרה כדאיתא ביו"ד סימן ק"ה: * כדי וכו'. עיין גמ"ז ואם הקטרה נוגעת בקורה ע"יו משמע בלשם [לפי מה שפירש הא"ר] דאסור וטעמו מהא דלקמן סימן ש"י ק"ו דכתיב שם המשבר וכלד שלא יגע בו וכמו שכתב שם המ"א בשם הפת"ד דלס הנגיעה היא לנורך דבר המוקף אסור והכל נמי הלא היא לנורך הקורה וכן משמע מ"א בסק"ע אן לפי מה שפסק שם הגר"א דנגיעה מותר בכל גווני א"כ גם בעניני מותר:

* מותר וכו'. עיין גמ"ז מה שהעתיקו בשם הרמב"ם והוספתי מינה הווליה משום דמורה להמעיין בלשניה דלחולה קאי והנה גמ"ז משמע שאלו ראה דברי הרמב"ם אלו. ודע דמה שכתב הרמב"ם בש"א להוציא ר"ל היא דמקשים פ"ן ע"י סלטולו יכבד עליו החולי יסור ודלקמן צמין תרי"ח סי"א [ועיין במארי על שבת כגו"ה] זו ומשמע לכאורה דהוא קובי דהקוג"א איירי בשאפשר להפסיק במינה ואפי"ה מותר בחולה שיש בו סכנה אף לרי"י ויש לדחות קצת ע"ש] ונראה דלרמב"ם אם אפשר לעשות ענה אחרת לבד דאסורא איכא גם חיוב הווליה איכא דל"ה לוקמי הגמרא שם גזא"ן זה ולכן קתוי פטור ולא מותר ע"ש. ומי"מ יש לעיין לרי"א דאפשר דזה דוקא לדעתו דל"ל מלאכה שאז"ל איירי עליה אבל להפוסקים דפטרי אפשר דמותר לכחלה בחולה שיש בו סכנה כל גווני ואין להיחא רליה לפירוש מהם דלא משגי הגמרא דהנבייחא דרי אושעיה דחתיב כ"ש מיירי בחולה שיש בו סכנה כמתייחא ויש לו ענה אחרת ולהכי אסור דאפשר ומי"מ לרי"א נראה להחמיר לכו"פ היכא דיש לו ענה אחרת להסמי האור מפי שיהא קרובה מחד לאסור מורה לא לו להקל בה וכמו שכתב הפ"מ דלהכי אסור בגמרא אף לרי"ש בחולה שאין בו סכנה ובאור שט"מ קי"ל דמותר לישראל למלא אף בחולה שאין בו סכנה ובפרט דבר שנהרמ"ם חייב הווליה וכו' שכתבנו למעלה הא"ר נבא אמת להקל לחמלה: * לכבות וכו'. עיין גמ"ז דה"ה להדליק כ"כ הרמב"ם בס"ד מהלכות שבת ועיין צמין שבי"ח מ"א סק"ו מש"כ שם לדעת ר"י ואפשר דאפילו לרי"ש ג"כ יש להסיר ההדלקה כדי לראות חייה דבר הנרין לו וגם עדעת החולה מתייבב בה עיין לקמן סימן ש"ל מ"א סק"ז לענין יולדת ויש לעיין לפ"ו למה אמרו שם בגמרא אם הייה לרי"ה לנר וכו' אפילו בשמחא נמי הייה בחולה שיש בו סכנה ובפרט איכא שם בשמחא ומדלקין לה הנר ועיין שם בבב"ל ומי"מ נראה דאפילו לדעת הרמב"ם אין מותר רק להדליק הנר כדי שלא יפוג החולה במשך אבל להטות הנר כדי שיאיר יומר בטוב אסור כי שבת לא הותר רק מה שהוא הכרת לו ועיין צמין שבי"ח סק"ו: * בשביל שיישן וכו'. לכאורה לא היה לו לחלול כלל בחולה שיש בו סכנה רק בשם ע"י מניעת השינה יא ילדי סכנה שרי ואל"ל אסור וכן ראינו לאחד שכתב כן ומשמע שהוא מפרש כן דברי הגמרא והש"ע אבל לענ"ד לישן הגמרא והש"ע הוא כפשוטו ממש והטעם משום דשינה יפה לחולה כמו שאז"ל לך המירו לו הכינה בשביל זה בשמחא דעלול להסרפא ע"יו וגם עכ"פ לחיות חיי טעה יותר בשביל זה דגם ע"ו יטון שבת לדחות [עיין צמין שבי"ח סק"ז וכו' הא"ר ומי"מ] ובלמי השינה אפשר שיכבד עליו החולי ויסתכן יותר ומייה אפילו בחולה שאין בו סכנה אם הרופא אומר שעי"י מניעת השינה יתגבר עליו החולי יומר ואפשר שיצא ע"יו לירי סכנה גם זה שרי והשו"ע קמ"ל דבחולה מסוכן גם בשמחא שרי: * החולה שיש וכו': אבל בשביל חולה שאין בו סכנה אסור לכ"ע וכי"ל והכי איכא בגמרא ואין להקטום ממה דאיתא לקמן צמין סל"ד נסופו דהמירו לכשת נ"ה אף גמלת של פ"ן בשביל שלא יזקוק בה והטעם משום דהוא משא"ל כדאיתא בגמרא

שער הציון

(כ) רש"י שבת קכ"א ע"א: (כג) רמב"ם בפ"ז מה"ש: (כד) כן מוכח מהמנה יהודה: (כה) ועיין רש"ל וט"ו וזה"ש: (כו) מ"א וזה נמכר רש"י דה"ה ע"ג הנר שהוסף רש"י ובלבד שלא יכבה. מנה יהודה ה"ל: (ח) גמרא וכו' שפירש"י שם דף ל' ע"א ע"ש דה"ה נשאר פטורי דמתמיחן ובשדיוע לו שהוא רק סכנה גנבי בלבד אסור לו לחלל שבת ולכשת עיין לקמן צמין שבי"ח סק"ה מ"א ובצמין סל"ד כ"ז בהג"ה:

גהרות ותיקונים: א) בסק"ו:

4

ה הרין טפ' י"ד * דשמט כס' ר' יונה והרשב"א ו' ע"ס ע"ג' ז' רמב"ן טפסר חוכת האדם (ט) ודוקא שנתקלקל אחד מהאברים הפנימים מחמת מכה או בועה וכיוצא בזה אבל מיחושים אין בקראים מכה: הגה מיהו מי שחושש בשינוי * (י) ומלטער עליו להולילו (ז) (יא) אומר (יב) לא"י להולילו (כ"י) נשם ח"מ ואו"ה הארוך: ז"ל ימכה של חלל (יג) א"צ אומד י' שאפילו אין שם בקיאים → וחולה אינו אומר כלום עושים לו * (יד) כל שרגילים לעשות לו בחול אבל (טו) כשיודעים

באר היטב

כנה"ג: (ז) אומר. ואע"ג דהישראל מסייע קי"ל דמסייע אין בו ממש. והט"ז חולק ופסק לאיסור וכחז דה"ל דמסייע אין בו ממש היינו היבט דאינו יהודי התחיל צמלחכה כער ואח"כ מסייעו ישראל

ביאור הלכה

* ודוקא שנתקלקל וכו' אבל מיחושים וכו'. הנה דין זה הוא מהרשב"א נשם ר"י ומונח צמ"מ ע"ש ומשמע מסיימת לשונו שם דאפילו הי"ל דכאי"ב ליה טובא מצפנים צלל הגוף אינם עדיין צלל מכה של חלל כ"י שלא נתקלקל אחד מאברים הפנימים אולם צביאור הגר"א ממה שז"ן המקור על דבריהם ממה שאמרו שם בגמרא חושש הוא ללא וכו' משמע היבט דכאי"ב ליה טובא מחללין ואולי יש לדמות דגבי שיניים דהם חקושי ואין שייך בהם שם מכה כ"כ כיון דכאי"ב ליה טובא יא"ל מכלל מיחוש ודינו כמכה של חלל משא"כ בשאר אברים פנימים כ"י שלא נעשה מכה או בועה עדיין הוא צלל מיחוש בעלמא וכו'. ומ"מ אפשר לומר דאם כא"ב ליה טובא צלל אחד מאברים הפנימים ומסופק לו שמה נתקלקל שם צלחה דבר ואין שם רופא צטיר לשאל דמותר לחלל שבת וליטע אחר רופא דאף במכה שאינה של חלל איחא לקמן בסוף ס"ה דאם נעשה א"ל החולה ספק סכנה מחללין: * ומצטער וכו'. ע"ן צמ"צ גמ"צ דנעינן שיחלה כל גופו ע"י"ו הוא מהמ"א וכשו"ע של הגר"ז מצד דאפשר שיהא מותר ע"י ח"י אף צלל חלה כל גופו ע"י"ו ע"ש ולענ"ד ג"כ יש לעיין כמה שכתב המ"א דהולאה שן הוא מלאכה דאורייתא דהא חובל לרפואה ור"ל דבה חייב אפילו למ"ד מקלקל בחטרה פטור דהו ממקן הוא הא הוא אינו מכוין רק להולאה השן והדס ממילא קאמי ואף דהוי פ"ד הא הו עכ"פ פ"ר דלא איכפת ליה ואין איסורו אלא מדרבנן והנה למ"ד מקלקל בחטרה חייב חייב גם כזה כמו שכתב הגר"א בסימן של"א ס"י א"ל למ"ד פטור אמאי חייב כזה ואף דע"י ישראל בודאי יש לחזק כזה עכ"פ ← ע"י ח"י אפשר דיש להקל אף באינו חולה כל גופו: * כל שרגילים וכו'. והו לשון הרמב"ן גמ"ה וכפ"ה המ"מ דמזה משמע דאע"פ שאין בו סכנה במניעת הדבר ההוא עכ"ל ולענ"ד ז"ע לפני הגר"ה הרבה פוסקים חולקים על סברא זו דהרי רש"י כתב חולה שה"ס שאם לא יעשו לו רפואה וו לא ימות עכ"ל משמע דיש בו סכנה פירושו דמסוכן הוא א"ל התרופה וכו' הפלא כ"י וכן פירש עוד בימות פ"ד ע"כ ד"ה לא ספק וכו' ע"ש וכן פירש עוד בד"ה מפקדון ע"ש וכ"כ הר"ן באלפסי בכמה מקומות כפירש"י ועוד ראה ממתניתין חולה מאכילין אותו ע"פ בקיאות ובלא אומדנא אין מאכילין כמבאר בסוף' מפנין קב"ח ע"כ ד"ה קמ"ל ובמאירי שם ובתוס' ישנים יומא שם ומבאר בכמה ראשונים דמתניתין מיירי בחולה שיש בו סכנה אלא דלר"ן אומדנא א"ס מסוכן לו התענית אע"פ דבחול בודאי היינו נוהגים לו לטעום מתאכלות היפים לחולה אע"פ כיו"כ צעין אומדנא וכן פירש"י במתניתין שם ע"פ בקיאות א"ס יאמרו שאינו מסוכן א"ס אינו אוכל וממילא ה"ה לעיין חילול שבת ועוד שהרי דעת ר"י שאין מאכילין אותו עד שנתחפק שמה ימות ואף לר"ת דפלגי ע"י כתב נמי אע"ג שהוא אינו אומר שימות מ"מ חיישינן שמה יתעלף ויפסק וכן חלוי כלל באמירתו דהרבה פעמים אינו יודע א"ס הוא

משנה ברורה

למשכב [לאפוקי חששא בעלמא בשינוי אינו צלל זה וכלקמן בסל"ב] (ה) וכ"ש מחלת לפידנא שמתחלת צפה ומסיימת צבני מעיים וסיימה כשנותן כלום לחוץ פיו סביבות השיניים יוצאין מצדן השיניים דס' דמחללין עליה השבת והפרש"י יש ציניחו דנצפידנא אפילו החולה והרופא אומרים ח"י לחילול אמרינן דאין בקיאות בזה כי מקובל ביד חו"ל שסכנה היא ובשאר כ"אב השיניים דחשיב כמכה של חלל בסתם מחללין וכשאוומר הרופא או החולה שא"צ אין מחללין וכלקמיה בס"ד [פמ"ג]: (ט) ודוקא וכו'. קאי ארישא אמנה שצחלל הגוף: (י) ומצטער וכו'. היינו (ו) דכאי"ב ליה טובא ומלטער כ"כ עד שחלה כל גופו ע"י"ו אף שאינו נופל למשכב וכלקמן ס"י ועיין צביאור הלכה ואף דמתחלה מוצא דחולי השיניים מקרי של חלל מ"מ אינו מותר ההולאה ע"י ישראל דהולאה השן אינה רפואה ידועה [א"ר] ודלרבה (ו) לפעמים יש חשש סכנתא ע"י"ו והא דמחיר השו"ע מקודם לחלל עליהן השבת (ח) היינו לרפואת המחלה ע"י סמים שלא יהיה לר"ן להוליל: (יא) אומר וכו'. ואע"ג דהוא פותח פיו ומציא את שיניו להולילו קי"ל דמסייע אין בו ממש וצט"ז מלר"ן צענין זה ודעתו להחמיר (ט) א"ל הרבה אחרונים דעתם כהשו"ע: (יב) לא"י להוציאו. א"ל לא ע"י ישראל (י) לכו"ע דהולאה שן הוא מלאכה דאורייתא דהא חובל לרפואה [מ"א] ועיין לקמן בריש סעיף יו"ד וי"מ מזה גם לעיננו: ד (יג) אינה צריכה אומד. פי' א"ס הוא מסוכן לשעתו או לא: (יד) כל שרגילים וכו'. ממאכלים ורפואות [רמב"ן] ומשמע אע"פ שאין בו סכנה במניעת הדבר ההוא כיון שהחולי יש בו סכנה יש צדיק צדיק קלם ורגילין לעשות לו בחול עושין גם בשבת [מ"מ] ועיין צביאור הלכה שהצאנו מכמה פוסקים דס"ל שאפילו במקום שצריך חילול אין מחללין ע"י ישראל אלא צדיק שיש לחוש בו שאם לא יעשה לו יכבד עליו חלוי ויכול להסתכן א"ל כל שצדור שאין במניעת אותו דבר חשש סכנה אע"פ שמ"מ צריך הוא לו ורגילין לעשות לו אין עושין אותו בשבת אלא ע"י ח"י כדן לר"י חולה שאין בו סכנה וע"כ בודאי מהנכון להחמיר באיסור של תורה ועיין צמ"ל מה שכתבנו בסוף דברינו: (טו) כשיודעים. וכ"ש כשהרופא או החולה אומרים שא"צ שאין

שער הציון

מה דאיחא שם בגמרא כא"ב ליה טובא ומשמע דל"ה אינו רק צלל חששא בעלמא ולא מחללין שבת עליה: (ה) כן הוכיח המ"א וכ"מ בהגר"א דהשו"ע לא קאי מתחלת לפידנא: (ו) הגר"א וכן משמע ממ"א שכתב דנעינן שיחלה כל גופו ע"י"ו ומסממא כא"ב ליה טובא וראיתי בפמ"ג שדחק עצמו לומר דמיירי דלא כא"ב ליה טובא דל"ה אמאי אינו מותר ע"י ישראל ולא ראה דברי או"ה שכתב צדיק חולי שיש בו סכנה א"ן דההולאה אינה רפואה דלרבה סכנתא היא: (ז) או"ה: (ח) שם: (ט) ש"ך נקט"כ והמ"מ וא"ר והמ"א וכן מסיק הרעש"א צדיקושי בשם הרמ"ה: (י) אפילו לדעת המחמירין צט"ז שבת דרבנן ע"י ישראל לרפואה: (יא) דאלו נורף הרבה פנינו לדעת המחמירין שרי וכההיא דמניא בימת פ"ג"א" מממין לו חמין צין להשקומו צין להכרומו: ידעין

6

ספר

התשבין

חקק ראשון

לאור סתירתו והתחמתו אשר ארץ ופגל הכשר הגדול בעל הכנפים זה סיני וסוקר הכרים המפורסם שמו מודע בשפירם. מאור הגולה חר ישראל. סקית החוק עמוד הימני סרכ הגאון הגדול המוסלג מודיע ורביט וספרות רחבית אשר אור תורטו לא תחמ ולא פוגח.

במחירי **שמעון בר צמח** זל"ה

אשר שלג מלוח ושפירם שנה סיה גנו וקטנון סיר זרע קרש ילחי יך סרכ סמחבר סרל לא ילא לאור ספולס על יד סרפוס.

וחים וזה טבולל חומת על יד שרחה ודחמנו יקר רוח איש תבוטה וחכם חסודם במחירי

מאיר קרשקש יצו

בן של קדוים ושלגת יחוס סן סמס סולס כמכר"ר מהגל זל"ס. בן ונדל ללוח זדיק סמס סולס סרין סרכ סגול סיהם ספוס"ר מהגל קרשקש זל"ס. אשר רוח ס' נוסקס בו ודכס רוחו לוכח סם סרכים ולפשות סח סח. דוכב ססד ישרס לסרכ סמחנר ז"ל סרל זכות סרכים סלר סן ולכל סר ישראל סם-קרסו:

ולוקר' מליחוח גס כפת סד אשר פלס מחירו לסך רב סולחיו לאור סרית סר"ס וסמסני דכר חרס סל סגולס מקומות סר"ס וסרמב"ס. אף סכרתיז פסגילות רכות אשר עלו דרשס סרלסן אשר כמסע סמגיטו יספס סוד ססר.

לעמבערת

כרסס סל סיה טקי' אורי זאב סאלאט יי

סמ תרנא לסק

ההפצה הבלעדית בידי

חיים גיטלר

חל-אביב, רחוב בילו סס' 4

דפוס אופסט ישראלי ליצור חל-אביב

ספרי' - אוצר החסידים - ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
ראשון

חיכל
חמישי

ס פ ר

צמח צדק

שאלות ותשובות

משלחן ערוך אורח חיים

מ א ת

כבוד קדושת אדוננו מורנו ורבנו הגדול הנאון האמתי האלקי
חסידא קדישא אור עולם נור ישראל ותפארתו קדוש ה'
טרנא ורבנא **מנחם מענדל** נבנ"ם זי"ע
מ ל י ו ב א ו ו י ט ש
אשר השיב לשואליו דבר לברר וללכנן עומקה של ההלכה למעשה

יוצא לאור על ידי מערכת

„ אוצר החסידים ”

770 איסטערן פארקווי סניף אה"ק ת"ו כפר חב"ד ברוקלין, נ. י.

שנת חמשת אלפים שבע מאות ארבעים וארבע לבריאה

התענית בשבת וי"ט למד כדלית ליה משום דשניג הוא לו ולמד משום הענית תלם . לכן לא אכל גם כיום מן לדידי המנוה להשענה לרדך להשענה לגמרי . והדברים ק"ו חלק פעמים ליומא"ש קאל להיות בשבת ק"ו לר"ל . מ"י צ"כ דכזה (דל"ה ח') ח"ה ו' בני חב"ל . וי"י בפרק שלשה טאלט (דמ"ט ע"ב) ח"ה ו' בני חב"ל ובחידושי הרשב"א שם ד"ה חמלה דחונה . פ' דחוב האכילה בשבת משום דחוב וקראת לשבת שוגג ואין שוגג בלא פס . וח"כ ה"י י"ט דעה דחוב העונג בשבת אינו מותר כ"א מ"מ כמ"ס אלומו"ר האון ו"ל רס"י רמ"ב בשם י"א . ובס"י רפ"ח ס"ב כ' שמו"ת סוודת קנה אינה אלא בשביל שוגג ס' . ומ"ן בש"ס ס' רפ"ה ס"ג והר"ל הביא מ"מ"ש בש"ס ס' קס"ו ס"ב ח"ה בשבת ס' ובמ"א שם ס"ן מ"א דלילת שבת ס' משום האחוה הוא מלמעט סקוד ס' . ופי' בש"ס ס' סק"ה ס"א שכן ואלו כו"ה איבד הענינו ופי"ס כב"י דהר"ה ס"ל דוקא בנשחבת והר"י סק"ה הר"ש . דק הוא הגרי"ה שלפנינו ג"כ בירושלמי בדמ"ס פסק קנס י"ן הלכה ה' ופי"ס מהו בנשחבת ק"ה ד"ה מר . ופי"ס במחלה הענינו דהר"ב"ש ס' רפ"ו ס"ל ג"כ בהר"ה הר"ן . אבל רוב המפרשים הסכימו לדעת הר"ש וי"ל קלה ר"ה לדבריהם דל"כ מר בר"ה דרבינא כשישכ בשענית בשבת וי"ט אמאי לא אכל כו"ה שז"ה ס' וי"א ש"י הענינו אילת שבת וי"ט וגם מזה הענינו בשם הר"ב"ש אלא מהו משמע דעת הר"ש והגוס"ס דאם אכל כו"ה איבד הענינו :

סימן לח

סימן לו

אם מותר ליקח מים לטובת או שער בני העיר להפיג ינתן בשבת במקום שאם היו מניחים שם הרבה היו מתחממים עד ש"ה יס"ב :

לכאורה ח"ו לרדך לפנים שה"י ו' הלכה פסוקה בש"ע ח"ה ס' ש"ה סע"י י"ד דלסוד ח"ל שיהא רחוק מהאם בענין שאיט יס"ל להחמם בח"הו מקום שהי"ב עכ"ל ובכ"י שם כ' האם שרש"י ורמב"ם מותרים נקמ"ט כש"א פוסקים האוסרים מפני שהמה הרב"ס והירושלמי מסייע לה . ופליאה בעיני קלה הביאו דעת סה"ה כב"י ר"כ שיהא דעת המכריע בניהם שלחה כנגד המחורה כדי לפשר אותם במקום שיט"ל לבוא לדי ביטול אם יהא שם [אסור] אכל כדי שיהיג ינתן מותר אפי' בקרוב אל המחורה כיון שאין דעתו להשאית שם הכלי כ"א זמן מועט להעביר האינו עכ"ל . ופי"ס שהל"ך להקדק כן מ"ל הברייתא דקמ"י ג"י מ"ס כדי שיהיג ינתן ס' . והנה הסמו"ג פסק ג"כ כן וכ"כ בהגמ"ד פ' כירה . וכ"כ גם הסמו"ק ח"ל אכל כדי שיהיג ינתן מותר כיון שאין דעתו לשהות רק זמן מועט עכ"ל ומי"י כב"י והנגד המחורה מקום שהי"ב דומ"י דכ"י ש"ל שם חמלה ושוד דל"כ גם לפשר מותר כדמשמע מל השוסקים ומלסוד לפשר והאיר להפיג ינתן פ"כ דמי"י במקום שה"י מתחמם עד שהי"ב יהא שבת סה"ה . ומה שאנה שם ש"ע ס' ש"ה ובלבד שיהא רחוק מן האם בענין שאי"ל הי"ב . המניה הזה ר"ה להאחו עם הש"ע ובחמ"ה שיהא כו"ל דל"ט בש"ע אין חילוק בין לפשר או להפיג ינתן ע"ש . (ומ"מ דברי הסמו"ק ל"ט דלעיל מינ"י כ' ולא הו"מ משתקפה אלא כדי להפיג ינתן ולרדך שיהו ג"כ רחוקות מן האם שאפי' יה' זמן מרובה לא יה' הי"ב עכ"ל והוא שבת האוס' והר"ש . וח"כ ר"ד כ' ח"כ שבת סה"ה כדל"ו אין חילוק בניהם וי"ט . והנה דעה ז' י"ל שהוא מני"ט ואין ז' דעת שלי"ת שה"י האוס"ר והאמירי הכירו בדבריהם ב' הענינים להפיג ינתן ולהפשר והאוסרים חסרי' בשניהם ע"י חוס' הר"ש וז' הרשב"א לשם רש"י והרמב"ם מותרים בשניהם ושה"ה ושיעשו מותר' בל' חסרי' דברר ח' וה"ה אי הסרמה פי"ן חוס' ורש"י סמ"ן דשחוס ודועט שאלה כדברי המני"ט . והגם שהר"ף כ' בפ"ד דעירובין דדוקא במשנה אמר' הכי ולא כדברי' וכ"כ הרשב"א בתי' פ' כירה דף מ' משם האמ"י . האם דבמ"י בירדך דלמל

שאלתי

על חולה המוסק מחד שנסחק פתאים ורבים אומרים שהוא מחולמים או שרי לעשות לו בגולה שקורין לזש גיסין שפרת שיש בזה מלאכה גמורה וחוב מלאכה כמ"ס הרמב"ם והביאו המג"א ס' ש"ה המנה"ך ח' מכל מיני מחסות ס' והא"ס הולק העופרת אמר שרישא וטנה ופילג לחולי חולעים :

לכאורה

יש ללמוד היתר מלשון הש"ע ס' שרי"ה ס"ד כל מה שרגילים לעשות לו בחול ס' . אך מ"מ הרמב"ם כפי' המעניות פ"ח דיומא (דפ"ב ע"א) יש ללמוד לכאורה לאוסר שה"י על מה שקנינו מי שנשט כלב שזיה אין מאכילין מאסר כבד של פי' הוא וי"ל שהטעם משום שזה דרך בגולה לבדד ולא רפואה ואין דוחי' איסור פ"ח והב"ה בש"ג ס' . ובח"י"ט . וח"כ ה"ג מתם כג"ד דמ"ס איסור שבת מאיסור בחמה טמאה'לדרכה שבת בשקילה . ואמ"ס מפירש"י שם כ' שאיט מער"ט כן רק משום שאיט רפואה בדוקה ואפי"ה אלו ה' בדוקה גם שאז"ע בגולה שרי ובח"י יתח' יהיא דקמי"ט מומחה שששבת (דמ"א סוף ע"ב) . בחולה שיש בו סכנה ס' . ולפ"ל מינ"י גמי אמר ח"ה נקט ל"י ביד' ס' . ע"י ס' מקור חיים ס' חס"ה סק"ה . ולפ"ד דהרמב"ם גמי מודה בבדוקה ומי"י בל"ט בדוקה . ואין להביא ר"ה לאיסור בל"ט בדוקה מהיהא דקמי"ט בזמן שאיט מן השומחה דש"ה שיש חקנה שלא יח' לרה"ר . ולכאורה גם בזה יש ללמוד היתר מ"מ"ס הא"מ והביאו המ"מ ס' ש"מ סק"ד שבוולה שיש בו סכנה עושין לו ח"ה דברים שאין במועטה הדבר הוא סכנה . וח"כ הסגולה הג"ל לו יהא שאיט רפואה בדוקה לא גרע מדבר' שאין בזה טורח כ"כ טעמ"ג סק"ד . וה"י לדעת מ"מ שש"י לו כל מה שרגילים לעשות לו בחול סמ"ס בש"ע סע"י ד' . ומ"ן רביע ו"ל סע"י ד' ממחל"ה ורפואתו ס' וגם ויקת השפחה רגילים לעשות לו בחול עכ"ס . ובחמ"ה שזה לכאורה נגד דברי הרמב"ם הג"ל אפי"ס שאפ"ר לחקך דכ"ן מ"מ יש מעלה בגולה שאם טעמ"ל יה' . טורח גדול והאל"ט נפש ולא יהא ספק"ה גרע מדבר שאין בו רק טורח קלה גדול (ועפמ"ג סק"ל שהקשה ה"י פ' נשפוט דחה וי"ל דמי"י בגולה שיהא ס' שמתק"ר דין זה מראש"ה והל"הו ממעטה דיומא הג"ל דמי"י ככה"ג וס"ל כהרמב"ם כפי' המעניות שם) והי"ה סוד למד דבאמה י"ל שהרמב"ם לא ס"ל כלל ד"ט של המ"מ ויש ליתן קלה טעם אם נלמד שזה סג"ו במחלוקת אם שבת דחי' כדעת הרשב"א בתי' ס' תרש"ט והר"ן שאבאו ב"י ס' ס"ה או כדעת הר"מ והר"ש פ"ח דיומא דשבת הארה עמ"ל סק"ט ומ"מ לשם . כ' אם היתה עו"י ח"ה

משמע בהדיא . וא"כ הרי אף שהטעם נכר ע"ג החריץ והאי
 כעין גשר מ"מ נשאר מחילת החריץ קיימין ויש לומר גוד אסיק
 מחילתא . רק ש"ל כיון הגבר מונח ע"צ שפתי החריץ ומכסה
 אותן א"כ אין מחילת החריץ יעריץ בלתי מוקדם לכן לא אמרינן
 בכה"ג גוד אסיק מחילתא . ור"ל"ו לזה מ"מ"ש בגמרא פ"ק דסוכה
 (ד"ד"ט"ב) סבר אב"י למימר גוד אסיק מחילתא ח"ל רבא בעינן
 מחילתא הניכרות וליכא . וע"ש בתוספות ד"ה סבר אב"י וד"ה
 אבל על שפת . וע"י בשו"ע א"ח"ה ה' סוכה סי' תר"ל סי' שבשפת
 הגג דמיכרים המחילתא יש ב' דעות וע"ש בגמ"ל סק"ה הביא
 מהד"ן שבש"ע ה' סבת סי' שמה"ט ס"ו . וע"ש בב"י סי' שמה"ה
 ד"ה גג הבולט . וע"י בהש"מ פי"ד מה' סבת הכ"ג גבי שאין
 המחילתא ניכרות . ואח"כ ר"ח"ו בשו"ת חתם סופר סי' פ"ט
 ד"ה אך מה סי' לענין גשר שעל הגנה וז"ל דהחריץ
 אינו מחיר אלא מטעם גוד אסיק מחילתא כח"ל וז"ל וסיון
 שהגשר מונח על גופי גזרי הגנה הרי ע"ס לא שייך גוד אסיק
 אלא שמעלתו תלה זה בסברה והוא ש"ס ערוך ר"פ כל גנות
 (דפ"ט ע"ה) ויע"ש בתוס' ד"ה במחילתא שאין ניכרות שכתב
 ונראה דה"ה אם הגג בולט מן המחילתא הביית דמשוב נמי מחילתא
 שאין ניכרות . וה"ה דש"ע סי' שמה"ט ס"ו א"ל הג"ל :

קיצור . צדן המשנה נתן עליו נכר רחב ד"ט א"ך הדין אם
 הוא יותר מעשר למעריבין אחד ואין מעריבין שנים
 או לא . דהכא גבי חריץ אע"פ שנתן עליו נכר והוא כעין גשר
 מ"מ לא בטלה מחילת החריץ שהרי י"ל גוד אסיק מחילתא .
 מיהו י"ל ממתן שנתן עליו נכר אין ניכרות מחילת החריץ
 ובש"אין ניכרות המחילתא לא אמרינן גוד אסיק מחילתא פ"ק
 דסוכה (ד"ד ע"ב) ור"פ כל גנות (דפ"ט ע"ה) ובש"ע א"ח"ה סי'
 שמה"ט ס"ו :

ב אך הגה הרא"י מהגמ' פ"ק דסוכה הג"ל אינה ראי' כ"כ
 כמבואר בחידושי הריטב"א בפ"ק דסוכה ד"ה ח"ל
 רבא בשם מורי דגבי סוכה בעינן מחילתא הניכרות ונראה עמה .
 משא"כ בשבת דלא בעינן ונראה עמה כל היבא דנראות וניכרות
 הוא ודאי בעינן אף לענין שבת כו' עכ"ל ובר"ה ת"ד נטן
 יעו"ש . וע"ש מזה ג"כ בהר"ן גבי ח"ל רבא בעינן מחילתא הניכרות
 וז"ל פי' דאע"ג דגבי שבת אמרינן גוד אסיק לא אמרינן הכי
 גבי סוכה דבעינן מחילתא הניכרות כעין דירה כו' ע"ש . אך
 הרא"י מזה דפ' כל גנות לכאורה הוא ראי' ברורה . אמנם הגה
 בפ' כל גנות ע"ס (דפ"ט ע"ה) זה פלוגתא דרב ושמואל . דלשמואל
 אע"ג דאין המחילתא ניכרות אמרינן גוד אסיק מחילתא . ולרב
 דוקא בשמחילתא ניכרות . והנה בירושלמי ע"ס הקשו על רב
 ממתניתין דגג גדול סמוך לקטן כו' . וע"י ביאר הענין בש"ע
 אלאומ"ר כ"ע סי' שפ"ד ס"ד גבי אבל מחילתא הביית שבין קטן
 לגדול כו' . דבשלמא לשמואל הקטן אסור מלטלטל בטולו . אבל
 לרב דס"ל דבכל גנות אין מלטלטלין אלא בדי' אמות ולא בטולו
 א"כ הקטן אסור אף מלטלטל סוף ד' אמות וכי יש אסור מלטלטל
 סוף ד' אמות . ומ"מ הפוסקים פסקו כרב . ומיהו אף לרב י"ל
 דעס אין המחילתא ניכרות אבל גבי נכר כיון הגבר רק מונח
 על החריץ ולא צנען קטוע ממש לכן חשוב מחילתא הניכרות .
 והנה ה"י"ו סי' שט"ב סט"ו י' סק"ט גבי נתן עליו נכר כתב
 עד יו"ד אמות . ופי' השמ"ג במשכנות ע"ס דלא הגבר שהוא
 כעין גשר הוא יותר מעשרה אמות ה"ל נכר זה כדן פיראה .
 וכן בחל"י רבא ע"ס ס"ק כ"ה . ול"ע שארומ"ר ז"ל בס"י שט"ב
 סעיף כ' השמיט דין זה שט"פ דעת ה"י"ו אולי ס"ל דהמג"ל
 שפי' ע"ס דברי הר"ד יונתן כה"ה דקד"ו על נכר שנתן לאורך
 ולא על נכר שהוא כעין גשר . לא ס"ל דעו דהט"ו אלא ס"ל
 דהגבר שבעין גשר אינו מבטל הגוד אסיק מחילתא של החריץ
 כיון דהוא רק מונח עליו . וקצת ראי' לזה דלכ"כ אמאי הגא
 במשנה דמות מכן מעריבין אחד ואין מעריבין שנים דמשמע דלא
 לשכתן שמעריבין אחד ואין מעריבין שנים אלא כשהגבר פתח
 מד"ט הל"ל פתח מכן או יותר מעשרה אמות מעריבין אחד
 ואין

דבר שאין בו רק טורח קלה ע"ד שאמרו ביו"ט ב' לגבי מה
 דכחול ממש שוי' רבנן ע"ש דאפי' למיזו לי' אסא התיירו מה"ט
 כס"י תקל"ז וע"י בתי' רשב"א הג"ל . והמ"מ י"ל נמי דס"ל הותרה
 ומ"ש רפ"ב מהני' דוחה את השבת אין ראי' . דהא תנן פ"ב
 דהמורה שקרבן צבור דוחה את השבת ואת הסומאה והאפי"כ
 י"א דהותרה ולא אזהבין עלייה ממשטה זו ולשון רמב"ם דהו'
 ח"ל"ל כן דדוחה למוד ודחי' משמע לא הותרה . ולפי' ח"ש דיע
 של הרמב"ם בפ"ח דיומא הג"ל משום דשאר איסורים ודאי רק
 דהו' ע"י רח"ש ביומא ע"ס ות' רשב"א הג"ל וז"ל שיהי' רק דהו'
 אין עוש' י"א בשנים במטעם הדבר סכנה ומה"ט אסור הרמב"ם
 בסגולה ובאיני בדוקא כמ"ש רחבי"ה דלא חשוב לה רק לורך קלח .
 אלא שמאלתי לרבינו ז"ל בס"י שכת' דגם האומרי' דהו' ס"ל נמי
 דיע של המ"מ דהא בסע"י י"ג כ' שבת דהו' והאפי"כ בסע"י ד'
 הביא דיע של המ"מ . והפ"ל דמה"ט החמיר ע"ס . ודעת המ"מ
 ג"ל כמ"ש דהו' בפלוגתא הג"ל שהרי בסק"ד כ' עמ"ש סע"י ט"ו
 וע"ס לא כ' כלום מזה רק בסק"י סתם דעת הע"ש שר"ל דהגמ'
 ס"ל דהו' ח"כ כ' דאם הו' דהו' [לא] ה' [זה] [א"] מ"ש
 סק"ד ודו"ק . ומ"מ גם אם נאמר דלא חלו בפלוגתא הג"ל האפי"כ
 יש לחלק בין היבא דיומא לשבת כיון שנתנה שבת לדחות לגבי
^{ההוא} זה אלא שאר דברים . משא"כ מי שנטעו כלב שוטה דעתה
 באים לדחות איסור זה לבד ועדיין לא נדחה איסור זה אלא
 בעוד דבר . ולכן בשבת אפשר להקל בשאלתינו עכ"פ כיון שאומר
 שריפא ושינה ושיגש הרי נאמן אדם לומר שהוא מומחה ואפשר
 גם באם כמה פעמים לא ריפא ג"כ כיון דמ"מ כ"ס ריפא ג"כ
 ורגילים לעשות לחולי כיה סגולה כזו בחול ויהי' זה דומה לדיע
 של המ"מ . והאפי"כ שהמ"א סק"י"ו ג' דס"ל כרש"י וכו"ד רבינו ז"ל
 להחמיר לבעל נפש . מ"מ שא"ה שבוטחי' אין בזה לורך כ"כ .
 משא"כ בזה שמה ויעיל והרי ס' נפשות להקל . ח"כ יש לסמוך
 על המ"מ וכו"ע ואין להחמיר כלל . משא"כ בדיע של המ"מ לא
 שייך לומר כן כי אין בדבר זה ס' נפשות ולכן החמיר לבעל
 נפש ודו"ק . וגם אפשר ללרף דעת האומרים האתה כו' כי הגם
 שהרבי"ר נר' דס"ל דהו' . אבל המ"א סק"י"ו גראה דמסקת' לי'
 עכ"פ ואפשר שטעם יותר להאומרי' הותרה :

סימן לפ

בנידון הגבר שנתן דעיר ויש בתים הרבה משני גדידי
 ורחבו יותר מעשר אמות אם אסור מלטלטל בהעיר
 וכ"ס אם מלטלטלין עליו . ואם מהני בזה חיקון ע"י טרת הפתח :

משנה פ' חלקן (דע"ח ב') נתן עליו נכר שרוחב ד' עשרים
 (פרס"י משפתו לשפתו כעין גשר והוא כפתח) וכן
 שתי גזומותאחות זו כנגד זו (נשרין בולטין משפת תקרת העליו'
 לכה"ד וקורין לו אלדווייר ואם ישנן זו אלא זו בשני עליות של
 שני דירין ונתן נכר רחב ארבעה כמין גשר מזו לזו הוי נמי פתח)
 מעריבין שנים ואם רזו מעריבין אחד . פתוח מכלן (שאינו רחב)
 מעריבין שנים ואין מעריבין אחד . והגה לא נחבאר במשנה אך
 הדין אם הגבר רחבו יותר מעשר אמות . ר"ל החריץ שבין שני
 חלצות רוחב ד' עשרים ונתן עליו נכר שרחבו ששה עשרים ע"מ"מ
 וארבו י"א אמות נמצא יש כמין גשר על החריץ באורך י"א
 אמות . אם מעריבין ג"כ שנים אם רזו ואם רזו מעריבין אחד .
 או דכה"ג דוקא מעריבין אחד דהא יש פתח יותר מו"ד אמות .
 וכמש"ל במשנה (דע"ז ב') גבי כותל שבין שתי חלצות נפרדה הכותל
 עד עשר אמות מעריבין שנים ואם רזו מעריבין אחד משני
 שהוא כפתח יותר מכלן מעריבין שנים ואין מעריבין אחד . ח"כ
 י"ל כמ"כ גבי חריץ כשנטעה על ידי הגבר פתח יותר מעשר
 אמות ה"ל כפרתה . ואפשר לחלק דגבי כותל כשנטעה פרטה
 יותר מעשר בטלה המחילה בולחי בלתי מן . אבל גבי חריץ
 הרי מה שהחריץ חשוב מחילה לגבי הבית זהו רק משום דאמרינן
 גוד אסיק מחילתא כמו שהאר"ך בזה בשו"ת ח"ל סי' ה' ד"ה

עזרת הרדב"ז

חלק רביעי

וקוקן דנורא רנפקי מפום ממלל רברבון היה האטל הגדול אשר ברמה זרנא ורבנא איש אלהים גורא הגאון הקדוש אור הבהיר המאיר ומוחזר עיני חכמים בהלכה רבינו הגדול דוד ן זמרא ולהיה .

ורבו של רבינו בצלאל אשכנזי בעל שיטה מקובצת ורביה דרביה של מן קודש הקדשים רבינו האריי ולהיה זי"ע

ראש לטלת אריאל כי ממנו תוצאות חיים . נחל נובע מקור החכמה לתורה ולתעודה . לחמי נתן מימיו נאמנים לתת לכל שואל . ולהורות לכל בני ישראל היה אור כשמש זרח על מימי התורה נחרי הנמצא יאורי הקבלה ואנמי המדרשים והיו קודש קדשים .

רבינו הרדב"ז דל היה מיוצאי ספרד והיה משיבת הנגיד רבינו יצחק הבון שולאל נחתום בהמכמת הנגיד ובית דיני משנת הרעיד כמש בתשובותיו סי' תרמ"ד חיבר שלשלת אלפים תשובות . ויקר תפארת על הרמב"ם בכל מקום שלא נמצא מגיד משנה . וס' מגן דוד עפי' א"ב עד האמת . וס' מצודות דוד מעמי המצות עיד האמת . וס' מכתם לדוד פי' שה"ש עד האמת . וס' דברי דוד על אהעיו הגרפם בצידוף ס' הן יוסף לנכרו דריר יוסף זאמירו ז"ל .

ז"ל הר"ר יצחק עקריש בהקדמתו לשה"ש הגרפם בקושטנמינא שהיה מגלות ספרד והיה עשר שנים בבית הרדב"ז . ויצא יצחק לשוח לספר מגדלות הרדב"ז אשר ראו עיניו . שהיה לו כתר תורה לאור פלפולו ולכו החולקים בחושך ותשובותיו לכל שואל מכל העולם . ובביתו ישבו כמאות למשפט כמאות לבית דוד . וכתר העושר אוצרות מרגליות ותרשים וסמיר . וכתר שם טוב עולה על גבוהם . ושפט את ישראל במצרים ארבעים שנה ובירושלים ובצפת עשרים שנה . פניו כפני הארי אין לפניו לא עולה ולא פשוט פנים ולא מקה שוחר . לפניו יכרעו שרים נריבים ושתחו . ורוח ה' נוססה בו והלך לעה"ק ירושלים ת"ו לחזות בנעטם ה' ולקבר בדיכל כי קדוש הוא במלאך ה' . ולא הונח לו מרוב המם המוטל עליו . והלך לעה"ק צפת ת"ו ושם דחתה מנוחתו כבוד זי"ע .

רפסו ראשונה בוויניציאה [שנת תק"ט] . ע"י הרב מוה' דוד אשכנזי בן לאתו צדיק המקובל אלהי בעל אשל אברהם על הזור . ואח"כ מחמת העדר מציאותם גרפסו עור הפעם בסרילקאוו אבל השחיתו אותם בכל פרטיהם . וכעת גרפסו בשלימות הנמור ועוד ביתר שאת מהראשונים בכמה מעלות טובות וכפולות כאשר עיני הקורא תחזינה מישרים בהסרת שיבושים לאלפים ובתקונים רבים מקפים ביצון כזה [] והכל בעינא פקחא מאוד ע"י הר"ר אהרן וואלדען נ"י .

תקני השתתפות כתיבאח הדפסה

הנגיד ר' מרדכי קאלינבערג נ"י בווארשא והנגיד ר"י שלמה ועצער נ"י ביוזעפאף

מחמת שהסימנים מכל החלקים היו מעורבים ונכפלו כמה פעמים ולא היה שום סדר למו . ע"כ נשיתי סימנים חדשים מרלם ועד סוף כסדר . אך לא השמטתי הסימנים הישנים המעורבים רק האנתי אותם לאל סימן החדש בלתימית רש"י כוס () מחמת שהסמקיים והספסופות מזימים דברי הרדב"ז על סימנים הישנים . רק הספסופות שהארתו כמו שהיו על סימני הישניות

ח"ה להנאים מנהיג הטובלמטיק הגדול דפ"ק ווארשא אשר הפלילו לי את הסברי רדב"ז הישנים (דפסו וויניצאה שוודא ליוארט) על כל ימי מתך הכדפסה אשר גיע להם מחזקן באופן המעט מהר"ה ז"ל אכ"ד דפ"ק אשר המה היו לי לעינים בעת הכנסה . ולאחזק חביב הגאון המפורסם דודינו מה' גלילי לני נ"י ר"מ דק"ק וואלדען בעל הטקס סלה אשר שלח לי החלק סאחרון דפסו ליוארט אשר היה יקר במחילתו והגני לחקוק מעטיפה לנרטה .

איה קלו (סס) **שאלה** שאלת ממני אותן העולים לארץ ישראל שיחידים פורשין גפר כך וכך לכל אחד הם מותר לשנות מלבושיו כדי שיחשבו שהם עכו"ם ולא יפרעו דבר :

תשובה כיון שאין בדבר אלא הפסד ממון אסור הוא לישראל ללבוש מלבוש עכו"ם. והם כולו מלבוש שאינו מיוחד לעכו"ם אלא שלובשים אותו כל עוברי דרכים מותר אבל ללבוש מלבוש לבן או כיוצא בו שהוא מיוחד לעכו"ם אסור חדא שיש חלול ה' בדבר שאפשר שיכירו ויאמרו החליף דע מפני הממון. ועוד כי לפעמים נמשך מזה סכנה בדת כמו שראינו בעיינו כמה פעמים. ועוד שגורא כבוד בדת כדי להכריח את המכס. וכן כבוד הרא"ש ז"ל בסדיא נפסקו בגגול בחרת עלה דהא דהיחא לא ילבש אדם כלאים להכריח את המכס. רבי עקיבא אומר מותר להכריח בו את המכס לפי שאין נותנים מכס מעבדים שלובש ואין לפרש שמחוק שהוא לבוש כלאים והא נראה כעכו"ם ולא יעלו ממנו מכס דבשה לא הוי שרי רבי עקיבא דנראה כסופר שהוא יודי כדי להפטר מן המכס עד כאן. וליכא למימר דשאי החס משום דעבר אלאו דלא הלבש שעטני. חדא דלא הלי טעמא אלא משום דנראה כסופר והאי טעמא שייך גמי בכל מי שמשנה מלבושו ממלבוש שאר ישראל. וזה דדבר שאין מחבין הוא שהרי אינו מחבין ליהנות בלבישת הכלאים וקיימא לן כרבי שמעון לאמר דבר שאין מחבין מותר ולא שייך לפלוגי בין מוכס העומד מאלו ובין דינא דמלטתא דכלל גוונא אסור כיון שאין בו אלא הפסד ממון וברור הוא. אבל היכא דאיכא ספק נפשית והאי מותר לשנות מלבושו. וא"ת הא דבשעת הגזרה אפילו הערקתא דמסאנא יבג ולא יעבור. וי"ל דשעת גזרה שאני. והגטון דאפילו בשעת הגזרה מותר לעשות עלמו כעכו"ם כדי שלא יכירו ויהיה דערקתא דמס' ג"א היינו שמכירין בו שהיא יסודי ורואים לסופו שינסה מרתי ומגיא יכודים חייב למכור נפשו שלא יחלל את השם. אבל כשעשה עלמו עכו"ם כדי שלא יכירו שהוא יסודי אע"ג שאפשר יבא לידי שיכירו מכל מקום ספק הוא ובמקום ספק לא אחר. וכן משמע מההיא דרבי מאיר פרק קמא דע"ז גבי ברתים דרבי חנינא בן תרדיון ש"ל האויבים לחופסו וברת חזרמן לו חשביל של נבלה ועביל אכנעו אחד ומתן השני אמרו האויבים הם ובלום לרבי מאיר שיהא דבר אסור אחריתא הוא ולא רדפו אחריו ויחר. ואפילו במקום סכנה אסור לומר שהוא עכו"ם ואפילו אם ישאלוהו יאמר וארי אפי ויבטח בו ית' דכיון שאומר עכו"ם הוא' הוי מודה לדתם כדי שלא יבגוהו. וכן כתב הרא"ש פ"ב דע"ז עיין שם. ובה עשו הרבה בגזרת פורטוגאל שמטנו שבאומרים שהם עכו"ם כיון שלא עברו עליהם המים שלא היו חייבים למכור נפשם וס' הטוב יכפר בעדו ולא יביאנו לידי נסיון אמן :

שאלה קלח (סו) **שאלה** שאלת ממני ידיד נפשי על חולם שאמר לריך אני לחרופה פלוני שיש בה חלול שבת ורופא אומר אינו לריך והוא חולה שיש בו סכנה אלא שתדופס זו שאומר עליה אומר הרופא שאינו לריך לה' וינה לאותה שאמרו ביום הכפורים חולה אומר לריכתי לאשיל אפילו ק' רופאים אומרים אינו לריך מחבלין אותו והכא נמי לא שאל דלב יודע מרת נפשו. ויש מקלה כבונים שאמרו דלא דמיא כלל דבשלמא גבי אכילה שייך למימר שפיר לב יודע מרת נפשו אבל לגבי שאר תרופות אין החולים בקיאים בחולי שלהם ולבקיאים שומעים ולא לחולה ואפי"ן דק"ל ספק נפשית להקל אין כאן אפילו ספק ולא מחללין וסייעו את סבתם זו ממה שלא הוזכר דין זה בשבת אלא לגבי יום הכפורים משמע דלגבי שאר חלול אין הדין כן ור"ת שאודיעך דעתי בזה :

תשובה אותם שאומרים דאין מחללין על חולם שיש בו סכנה בזמן שאומר לריך אני אפי' שרופא אומר אין לריך מקילין בפיקוח נפש דאין רוח חכמים נוחה מהם שאמרו בשאל הרי זה מגונה והשואל כאלו שופך דמים. ומה שהורירו לנמותה להאי דיוס"כ אין אחס לריך לזה שהרי בשבת פ' מפנין גרסינן וסרדעי אערי חיס שלשם שבעה ושלשים. שלשם בין אמרה לריכס אני ובין אמרה איני לריכס מחללין עליה את שבתה. שבעה אמרה לריכס אני מחללין

במקומות הרבה בגמ' ומפשים בכל יום אלו רואים בעין כן. והו דכתב לאחד זמנו אין בו כדי חייו וזה דבר זר מאד בעיני. דממה נפשך אם לא חל כלל בלאו ויס גמלא מה ביום השני ברעב ואם הקיף מן החמיו והכל לריך למה לו שכירוחו של יום זה וגמלא שיש בו חייו בין בזמנו בין לאחר זמנו כי אל שכירוחו הוא חושא את נפשו ועליו הוא סומך בין בזמנו בין שלא בזמנו. והו דהשתא ומה אם בתוך זמנו דליכא למחשדיה לבעל הבית דעבר בכל הלין שדויה שנוטה אשכיר עבר זמנו דליכא למחשדיה דעבר על כל הלין לא כל שכן שהיו ראוי לתקן שיטבע שכיר ויעול אפי' תימא דליכא כולי האי כדי חייו אחר זמנו כחך זמנו. וכי תימא אדרבה זיל לאריך גיסא חוקה אין בעל הבית עובר בכל הלין הא ליכא ודאי דאי ידע האי טעמא לא תיקשי ליה לטעמא דאדם ערוד בפועלו דכחאי טעמא מהר' לס חוקה אין בעל הבית עובר וכו'. וליכא למימר דידע להאי טעמא וסמיך אקושיא דלקמיה והא חמרת בעל הבית וכו' דחוק סוף בקושים אי הכי ליכא אי חמרת בשלמא. והו דמקשו ז"ל האי דאמרין עקרוה מבעל הבית ושדויה אשכיר והא עדיין לא נתקנה שבעת היםה. וכיון שכפר בכל אין כאן שבעת שלא יך העני בפחי נפש כיון שמסר נפשו על שכרו וסיס לסס לתקן על בעל הבית שיטבע ולא ישלם כעין שבעת של חורה ומשום כדי חייו כל שכיר עקרוה מבעל הבית ושדויה אשכיר ולחיותו זה הסכימו רוב המפרשים והר"ן מכלל ומדבריהם למדתי שהשבעת שפיהם על בעל הבית היא בעגמה שדויה אשכיר וכי הכי דאם היס נשבע בה היה נשבע בין חביו בזמנו בין חביו לאחר זמנו כדי שלא ילך השכיר בפחי נפש הכי נמי השהא דשדויה אשכיר לא שנה חוק זמנו ולא שנה לאחר זמנו סיה ראוי לסס לתקן שיטבע שכיר ויעול ואם כן קושין אפי' לאוקמתיא דכדי חייו. ונראה לי שהר"ן ז"ל הניגש בקושיא זו וכחכב שלא ילך השכיר לעשותי ערב בפחי נפש ובמחילת לא תקן דבר דמה לי לעתופי ערב מה לי לאחר כל זמן שהולך בלא שכירוחו הולך בפחי נפש וגם שאר המפרשים עגון[הר"ן] ו' מיתג"ש וברשב"א ז"ל שכתבו חירון זה לא כתבו אלא כדי שלא ילך בפחי נפש וכו' לא. הא קמן שיב' כמה דוחקים וגמגומים בשעת זו ולפיכך לא יוחא לסו לחופות לפרש הכי והאפשר שהיה להם קושיא אחרת וזאת מה שכתבתי :

הרימב"א ז"ל הפס' לו דרך אחרת וז"ל אי הכי אפילו קאך נמי פירוש אי חמרת בשלמא טעמא משום כדי חייו בלחוד איכא למימר דדיו שתקנו לו כן היכא דפליגי אפרעון דהוי מילתא דשכיחא. אבל כי פליגי בקאילא דלא שכיחא לא עבוד ליה תקנתא. אבל השהא דחמרת דליכא נמי טעמא דבעל הבית ערוד בפועלו שמה אפילו בקאילא נמי נתקן. ועד"ז מהפראש אידך דפירש בסמוך אי הכי עבר זמנו נמי דבשלמא אי טעמא משום כדי חייו כיון דעבר זמנו ולא חביו לא תקון ליה דבגן. אבל אי טעמא דבעל הבית ערוד בפועלו הוא אפילו עבר זמנו נמי ע"כ. וכחכב ז"ל סומך לוס ונראה דהכריח דהשתא לא עקרינן טעמא לגמרי אלא דהדרינן לומר דלאו משום כדי חייו בלחוד הוא דשדויה אשכיר אלא משום דליכא נמי הא דבעל הבית ערוד בפועלו הוא עכ"ד. ולבין אלא הוא דחוק לפי שנים זו ואין זה מקום להאריך בו כי זה הנוי בדקדוק בונית הגמרא אבל למאי דאחיין עלה לא נפקא מינה מירי. אלא דקשיא לי דליבא דארעא גזירא בשמי שמיא כי אין אדם מעזי פניו לגמרי לכפור בכל והיכא דכבע"ז אומר נחתי ושכיר אומר לא קבלתי וחד מנייכו כופר בכל ומעזי בפניו חמרת דהוי מילתא דשכיחא וכי פליגי בקאילא דחד מנייכו אומר שמים קאלתי לך ואחד אומר שלם הוי מילתא דלא שכיחא אע"ג דהוי מפזי לגמרי שאינו כופר בכל. והו סייכא דפליגי על כל השכירות דאיכא למימר חד מנייכו ודאי משקר הוי מילתא דשכיחא. והיכא דפליגי בקאילא דאיכא למימר תרזייהו חושבין לומר אחת שזה אומר שמים קאלתי וזה אומר שלם קאלתי. דאיכא למימר דהכי הא עובדא דשכיר אומר שלם ובעל הבית אומר שמים ואחד כך אומר חכא והעסה המלאכה ועסה סחם בעל הבית חושב על שמים ושכיר חושב על שלם ואתה קורא ליה מילתא דלא שכיחא :

ספר שזות
בית יהודה

השמש יצא על הארץ ולכל בני ישראל היה אור אור זרוע
לעדיק גדול אדוננו עיר וקדיש נהורא ובוצינא אחד השיוחד
הרב המובהק במהריר **יהודה עייאש** גרין אשר הגדיל
והפליא לעשות בספרו **משירת על די**
טורים הנקרא בשם **בית יהודה** ביתו כאבסררה דבי רב
מלא כולו אורה **אוצר כל כלי חמדה**
לתורה ולתעודה ידו הדה על כל שכיות הומיות החכמה
ולשונו חרב וזרה וחציו דרוכות דרכיו דרכי נועם וכל נתיבות
בדברי ריבות יושב ודורש בפרשת יבמין ומדיני אשה בית והון
נחלת אבות וכל דבר הנורם למסון דאכיל דלאו דליה ולא
ניתנה פריעה על כל דיבור ודיבור ברבה באה לעולם כי
טוב סחרה *

ואלה מוסף על הראשונים מנהגים מק"ק ארגי"ל לפתוח עינים ערות ללא
דעת דרך חנונת יודיעם נהוראות האיסודים על פי המאורות הגדולים הלל
המה הרננים הידועים מורינו הרי"ש זלה"ה ומורינו הרש"ך זלה"ה וכנן יסי
רכון מלשני יוכר הרים יחדש להרב המחבר כנשר נעורים להרש עוד דברי חמת
נכונים ונרורים וזכהו להיותו מנוחלי שלם כנל ונראשו כתרים וליהנות מן
האור הכפון לישרים ומן היין ועננים המשומרים אכ"ר :

נדפס בליוורנו יע"א

בבית ונדפוס המשוכח על הגביר **אברהם נכמוהריר**
רפאל מילדולה גרין :

כשנת יהיה לבית יהודה לששון ולשמחה לסיק

IN LIVORNO MDCCXLVI.
Nella Stamperia d' Abraham Meldola.
Con Licenza de' Superiori, e, Privilegio di S. M. C.

חדל למרוץ א' דסוף סוף קשה דא"כ למדת רחמים מן הדין כיון
שלא חטא חף שגלוי לפני דסופו לחטוא מ"מ מן הדין חינו נענש
עד שיחטא זא"ב לרחמים :

רעיק לחירוף ב' דמתו וכשיחטא מכרף המחשבה עם המעשה
דמשמע דפי' מחשבת ע"ז הנ"ה מכרפה למעשה הוא
ד"ל לאחר שיחטא הוא נענש גם על המחשבה אבל קודם המעשה
חינו נענש כלל וזה חמיה דהא כפ"ק דקידושין דף מ' מסקנת הש"ס
מחשבה שעושה פרי הקב"ה מכרפה למעשה מחשבה שאין נה פרי
אין הכ"ה מכרפה למעשה והא דכתיב למען חפוש את בית ישראל
בלרס הואו כע"ז ע"כ חלמא משמע דגני ע"ז חף מחשבה שאין נה
פרי הנ"ה מכרפה למעשה דאי דוקא עם המעשה מאי חיריית ע"ז
חפ' שחר עברות נמי ואין לומר דזהו דחמנותו יח' דלע"ג דחייב
מן הדין במחשבת ע"ז לחוד הכ"ה מרחם עליו ומאריך אפיה עד
לשעת המעשה דליחא דהא כיון דחשבת המחשבה לחודה דע"ז
במחשבת שאר עבירות שיש נה פרי והחם אין לרחם עליו חס לא
במחשבה הנ"ה נמקשבת ע"ז חסור לרחם עליו ולמרוץ א' י"ל דה"ק
דלע"ג דמן הדין חינו נענש מ"מ לטעום עמו חסר ג"כ מן הדין לא
דאין לו לא עונש ולא שחר כיון דסופו לחטוא חלל דהקב"ה מרחם
עליו ומתנהג עמו בחסד הוא שם כ"לא הוא כדק' נמור ועושה עמו
גם וכיבא דשמעאל :

ולמרוץ ב' איפשר לומר דס"ל להרא"ש ז"ל כיון דאסתכחן במחשבת
טובה דמכרפה למעשה הוא ננחם כדמוכח התם ח"כ
דוק מינה דמחשבה רעה דשאר עבירות דחינו מכרפה למעשה חס
אינה עושה פרי הח"ה אפי' ננחם ולא עשאה חינו נענש עליה
וממילא דמחשבת ע"ז נמי דמכרפה למעשה הוא דוקא ננחם דחס
לא נחם ודלע"ג כ נמנע מלעונדה אין לו עונש דהא נרבונו נמנע
אלא כ"ל דוקא ננחם וזהו האופן אין הקב"ה מרחם עליו דחשיב
באלו עשאה ממש דאין לו זמן אחר לחשולמי העונש משא"כ חס
גלוי לפני ה' ססופו לעבדה ואינו נמנע דאין מן הדין היה להענישו
חף קודם המעשה חלל דהקב"ה מרחם עליו ואינו מענישו קודם
המעשה כיון דיש לו תשלומין נשעת המעשה מאריך אפיה לרוב מרת
דחמיה ודוק ואע"ג דנחש עונד דעלה לכירה כו' פריך בש"ס ודלמא
מחררה נע"ז הוה דמשמע אע"פי שלא עשאה הענישו ה' ולא
ריחם עליו י"ל בחדש מחרתי או דגלוי לפני המקו' דלא היה עונדה
מחמת אונס או דהתם דנו לפי הדין דזה דמדת רחמים חינו ככל
זמן ולכל חסר דהכל לפי האדם ולפי הזמן :

ועוד אפשר לו דהא דחמרי' מחשבת ע"ז הקב"ה מכרפה למעשה
לע"ג דפי' דחשיב כלא עשאה ונענש על המחשבת כמחשבה
ע"מ הקב"ה מיקל עליו ואינו מענישו על המחשבה עונש כשוי
כמעשה חלל מנכה לוי קב"ה לרוב רחמי' המשל דעל המעשה כריך
עונש יסורין חדש ח' וגם על המחשבה חדש אחר וזה הקב"ה מרחם
עליו ואינו מענישו כי חס המשל שנוע או שחיס וזהו קור' שיחטא
חלל לאחר שיחטא מכרף המחשבת עם המעשה דשקולין חס ויענש
ב"יפורין ב' חדשים והשחל חף דפריך ודלמא מהרהר בע"ז הוה ולכן
נפל ומת י"ל דזה עונש לפי ערך המחשבה דאלו היה במעשה היה
נענש כעונש שהוה קשה יותר ממיתה דוק :

גו נשאלתי

חס מותר למולת המים ע"ש כדי
ללוש המכה ליל מ"ס או יוס' ח'
ואם מותר להכניס כיוס השנת
הכר והחנית למוך הנית מחמת חוס השמש שהיו בלילה חמת חור
הרקיע :

תשובה

בהנהגת ש"ש סימן חנ"ה כהנ' כשחל פסח חא'
נשבת יש לשחזר המים חור י"ג ע"כ והטעם
דלא ישאב ע"ש מנואר נמרדני והניחו הפ"ח נס"ח חמ"ד שחל
יקדים קודם הערב נשבת או יאחר ויחלל השנת ונלע"ד דהיינו
דוקא לנכנת הג' מ"י דס"ל דכריך לשחזר המי' סתוך לנין השמשות
ולא יקד' ולא יאחר חלל לנכנת הר' יבר נתן דמותר לשחזר מנע"י
חפ' לחוק מדין השמשות וכן פסק הש"ע ר"ם חנ"ה כמחזיקי
חס הפ"ח חס כן מאחד לשחזר ערב שבת ולהקדים לא חיישינן
ובלכד שלא יאחר :

ולענין הלנת המים זדאי דינתם מחת חזיר הרקיע כמ"ס הש"ע

ובהשכמת מותר להכניסין ואין זה טלטול שלא לצורך כלל
דכיון דמלטלל בשביל חוס השמש היו טלטול לצורך דהא חיהא
כס"י ט"ח דכלי שמלאכה לסייר מותר לטלטלו חף מחמה לכל
דחינו חסור חלל שלא לצורך כלל ואין לומר דכיון שמלטלו לצורך
קול היו בכנין לחול דכיון דראוי לשמות ממנו נשבת אין זה טלטול
לחול דגדול' מזה המירו להטביל כלי חדש נשבת חס הוא כלי שראוי
למלאכה נו מים דימלאנו מן המקוה והעלה לו טבילה כמ"ס שהג"ה
כס"י טכ"ג ס"ז יע"ש וכן נראה מסדרת הרוקח הניחו הפ"ח
כס"י נס"י חנ"ה שכתב ואין שואבין מן הכור כחכירו נשבת ללוש
כי כריך הרבה זרעיה כממלא לגינתו ולחודכתי משמע דמשו' כורך
חול אין לחוש ומיהו נראה יותר טוב לשחזר ממנו מעט נשבת חס
יעינתו במקום שאין כריך לטלטלו דלמעט נטירחא טפי עריך
והנכרתי לזה לאפוקי ממקנת מורים שהורו לחסור ול"ג עיקר
בדכתיבנא :

נח שאלה

נשנים שהיו כנית האסורין אל
במדבר בערב פסח ולא נמכה להם
חלל כות מכה נכמכוס מי הוה
הקודם לאוכלה וליפטר :

תשובה

לכאורה נר' דחס ח' מהם גדול מחכירו נכמכה
וכמעשה הגדול קודם כעין הא דמנן פ' עשירי
דזנחיס דכל המקודש מחכירו קודם את חכירו ושכתבן בהאי גוונא
נח"מ נחנ' וכו' הכריבין ללמוד והיו שניהם שוין האב קודם כדאי'
נפור יורה דעה דיש ס' רמ"ה שא' דיש לרחות דהתם הרי גס הנך
יש לו חלק בשכר הלימוד דאלמלא עליית לח מתקיימי אתכלית
ועוד דשאי' כה האב דעריך לגבי הנן דמשא"כ לגבי חסר דעלמא
אין לדחוי' הח' משי' חכירו מכה קמת מעליחא דחא' כיה שא' נלע"ד
לפישט ס"ק זה ממחי' דרס"ב דיומא דחנן נראשונה כל מי שרובה
לחוס המזבח חורס וזמן שהן מרובין רכי' ועולין נכנס כל
הקודם את חכירו נארבע אמות זכה ואם היו שניהם שוין החממה
חומר להן הכנישו כו' וז"ל מאן דאליס נכר וחס שניהם שוין
בשאלמה עושים פייס בנייהם מיהו יש לרחות שאני התם דחייב
הרמת הדשן אינה חובת הגוף המוטלת על כל אחר דהא נראשונה
כל מי שרובה לחרוס מורס משא"כ הכא לגבי מכה דכל ח' מחוייב
בשכילת מכה לילה הראשונה ולא בני כללו הכי לכך אפשר לומר
דהכל תלוי במאן דאליס נכר וכן הדעת נוטה :

נט נשאלתי

בחולה שהיה מסוכן וכבר
עליו החולי קרוב ליציאת הנפש
והיה בין השמשות של מוכחי
שבת כנית חפל כי שם ניהו ולא ידעו מה לעשו' לו כי לא ראו חור
ונחו הסכנים לשחזר חס מותר להדליק לו את הנר :

והשבת

לחס דמותר ויהיו זריזין מהרה חושה לא
יעמודו ועמה רבימי לרחות מוכח הדין כס"ר :
דהנה כפרק מפנין חיתא גבי יולדת ח"ר חס הייתה כריכה לגר
חכרתה מדלקת לה את הנר וכו' וקאלר הש"ס עלה חמר
מר ואם היחה כריכה לגר וכו' פשיטא ופרש"י ז"ל דהא סקוח נפש
דוחה שנת ומשני לא כריכה בסומא מלא דמיא כיון דלא חויית
חסור קמ"ל יתורי' מיתבנא דעתא סנדל אי איכא מידי חזיית
חכרתה וענדה לה ע"כ - ונר' דהאי הדלקת הנר בכל ענין מותרת
אע"פי שאין שם סוד דפוחה נגוף חור הנר מ"מ כשהיה היולדת
באפילה היא וחכרותיה מכטערת הרבה שהיא רובה לרחות ע"ג
בעין נכני חסר היושבני' לפניה ויש לה כזה נחת רוח ונהעדד האור
יש לה עגמת נפש והש"ס הוסיף להמיר חפילו בסומא דלא חויית
איכא יתורי' דעתא לענין אי איכא מידי חזיית חכרתה וענדה ור"ל
חפ' חנו יודעין שאינה כריכה כלום מ"מ מחירין לפי דעתה לענין
חס כפרך ח"כ - נמכה לגבי חסה יולדת שיש לה עיניים לרחות
טעם הלימיר של הדלקה הוא מטום נחת רוח של היולדת כשהחם
רוחה ונחליית וחפילו אינה כריכה לזיס דנר כדי להשחמש לאור
הנר והאשה הסומא שאין לה הנאה נראי' חור הנר - ועם היתר
האח מטום יתורי' דעתא - ח"כ לעולם מדליקין הנר לטעם היושבת
על

ס למאן

דרכ נזכרה דעיקר חיליה נאורייתא
מיסבד סנר מחומין דאורייתא וקיס לר
למסיכין ושיעורין דאורייתא חת ליה
טעם בעיקר דאורייתא - נזכר וזורה ומפקד ספיקס דאורייתא -
גבנדי להו סמטרי וסמונין דאורייתא - עגשה סורה ומרויה
דנרנים האסורים מדאורייתא - שרי כחדירא וזקומי קא מוקיס
לבו דסימנין דאורייתא - הוא מומיב לה והוא מסרק לה נחיונרין
דאורייתא - נזכר סוכל כרייה דאורייתא הוא חכס השלם
המזכה וכולל כל כללי דאורייתא - ריש מחא וריש מתינתא
דנחירין ליה שכייל דאורייתא כמוהו דרשאל מילדולה נר"ו יאיר
צגנין ורזין דאורייתא :

אדר

שאלת שלום מעלתו בירכה היא ורחנה ונסכה למעלה
מכיפת הרקיע וזרעו במים רבים וירוס ונטל עשר
עטרות ומעלות דאורייתא - שמה ישנו כסא למשפט כסא וסמוני
שלו מורה וגדולה ידעה עינו ויגל ככורו נזכרים ונעשים קפרשת
זכור דאורייתא :

זאת אומרת כי ראינו מראות אלהים המכחז מכתב אלהים הוא
מעשה די חרס זלשון מדברת גדולות ונוראות כדקב כל
אמרי פיו פה מפיק מרגליות ומלין לכד עילא ימלל מילי מעלייתא
הו דרננן הו דאורייתא - ולפי רוב העגה לשאל זל הביע מאחזנו
לחננו לא פה על הויכוח שנפל נמנהג הנהג במחנה קדש לעלו
החן כס"ת ולקרות בשפרו המיוחד לו נוסף על קריאת סדר היום
חס הוא עולה למנין השבעה העולים ש"ק חו לחו - וכפוס מאי
דמיתחוי לן בין חא שמע וחא - חוי דדכרי כמר חיס כריכי קיווק
דחן הן דנרנים הנאמרים בחאח ועליהם חין להוסיק חנל כיון
שמעכ"ת רבנו נכך קיימו מפורו ושמונו מורתו - זכר יבא
ראשונה כגון דא ברין לחודועי נרישא מנהגיו מימוה הראשונים
קדושים אשר בחרץ חלקם נסיים ועד דרות הללו אשר המה חיים
עדינה שלל להוסיק במנין העולים כלל דין נבנה בין ניוס טנך בין
בחוונה בין כבעל כריח דלע"ג דהרין פסות דמוסיין נשנת - כנר
הסכימו הראשונים זל הסכמה חזקה שלל להוסיק כלל וכמוכח
בה"ה שנחלק נ"מ"ה המשב"ץ למורינה הדנ הגדול הרשב"ץ זלה"ה
פ"י ש"ך וכשיש"ט חס חתן עולה נמנין העולים וקורא כסדר היום
בכל המון ישראל וזאת שייים הקריאה וינך נכרת המורה קודם
הש"ץ בעל פה פסוק ואזכרהם זקן וגו' קורא ומתקדס ולא רשינו
ולא שמענו מי שצופה פה ומכפף וחספף לחשוב שום מחשבה
לשנות שום מנהג מהמנהגי הקבועים בין כסדר המסילות בין כסדר
קריא ס"ח בון כסדר העולין וכל דבר ודבר ישנ על עיקרו ויסודו
יחד שלל מחוט - וכל המשנה ידו על הפחחוונה והרבנים הקדומים
אשר הנהיגו חת הקלס נמחנה אלהים זה היו בקרקין נדברים
שנאפסס נהם המנהג שלל לשא - לח דנר ולא ח"י דנר והו יורחמי
לקיים המנהג ומעמידים לחוה בדנר המעמיד דאפי' בחלף לח נטיל
וחת מורת הארס השלם לחחוה נמעשה החנוה ולא יטה ימין ושמאל
כי חס ינוח לסמוך כל אשר ע"פ הכרעתו ושיקול דעתו ולחמן כפי
אשר יבשר בעיניו ולא יחוש למי שקדמוהו היום יתנבל מנהג ס'
ולמחר שמים וכן למחרתו וממילא כל המנהגי יעוררן ומתיה תורה
חדשה בכל דור ודור וישמר מזה לפסוט יד גם בדברים שנהגו כהם
איסור על פי גדול הדור והשופט אשר היה נאיים ההם ועבירה
גוררת עבירה ולכן כל מורה צדק בעיר החתה שיטב על כסא קדש
סמך חת ידו החזקה לחוקק נמסורים מנהג מי שקדמו ונכרך זה
חזו דרביין מעמה ועד עולם :

ובעתה נענן זה שהונהג נמ"ק להוסיק ס' פ' אחר לכבוד
החתן לא היה פריך לשום שקלא וטריא כיהס ליחדי
פיכ' נהג וזכר נדור שהוא מנהג ידוע לפי שהוא דגמכו וכפי
מה שימנר סדר המנהג ככה יעשה מריס ההוה והכללה וכל
המוסיף - וגרע קחי בלאו דכל מוסיק - וכל מרגש נאפילו ינוח
אליהו ויחמר שהוא מנהג פשוט חין שומעין לו דבהאשונים הוו
בקליה עפי מין נחסירות ויחירות והמה חלו דכן פריך להיות ועשו
בדברים עפי ומא' ושלם וכך הוא המדאצק מהיה לעד לעולם
אפי' יהיה מנהג מוה בעיניו חין לסמוך של דעמינו הקבדה נגד
דעמס הרב - וכיון שהעיקר החכס השלם כה"י יוד מילדולה נר"ו
שכר נאפסס המנהג שלל לחסו ממנין ז' עולים כסדר היום והחמן
אפי

על האשנו וא"כ עד שנדע הסכה למה הם מדליקין חלל צסחם
מדליקין וכן הוא מנהג העולם חין שופה פה ומכפף - והו דקמי
נברייתא חס הימה כריכה לנר לחו למימח שחס ח"כ לנר שחין
מדליקין דמשמע דבריך שנדע שחא כריכה לנר חנל כסחם חין
מדליקין - חלל ר"ל לאפוקי חס היה יום שמינה כריכה נד חו לילה
מקו' שיש סנר חנל כל שפיה מגנח כנית חפל חו נלילה ככל ענין
מדליקין חס חין שם שום חור לח חור הנר ולא חור הלננה -
ומה שהקשה הרב בעל מנן חברהם ז"ל ס' ש"ל ס"ך ו"ו
ומ"מ צ"ע למה ליה טעמא דמיימח דעמח הלל כריכין
לחלקה הנר גרמח חת שכריכה ע"כ לדידי לא קשיא דפשיטא
דחס הם כריכין לחור כדי לרשות מה היא כריכה ודאי מדליקין
דהוי ככלל פקוח נפש דרוחה שנת והרי כמננו דאפי' דיי"ל רחיים
הענין דיש לה הנחה כריכה הוי ככלל פקוח נפש ולא יד מחו
דברייתא חלל כמקום דליכח הנחה כריכה וזעפ"כ סומח
משו' יחוי דעמח דעמח מחירין ככל ענין ואפי' ידענו ודאי שמינה
כריכה לקלות משת"כ לפוס הק טעמא שכחנ הרב וזה נדור - ומשו'
דהכנו דהקשה הנר מן הסתם לעולם מדליקין כתב הרמב"ם ז"ל
דפ"ג דין י"ח וז' חס הימה כריכה לנר נשנת שהיא צועקת
בחוליה מדליקין לה לח חנר ואפילו הימה סומח מפני שדעמה
מתייכח עליה כנר נאע"כ שמינה רוחה עכ"ל ולא התנה שום דבר
על חנאי לכורך הימר ההדלקה אשום דככל ענין מדליקין -

וחנה מרין היולדת שהמירו לגנה הדלקת הנר למד רבינו לשאר
חולה שיש נד סכנה שהרי כתב ריש פ' הנו וז"ל ומדליקין
לו חת הנה ומכנין מלפניו חת הנר כו כללו של דבר שבת לגבי חולה
שיש בו סכנה הרי הוא כחול לכל הרנרים שהוא כריך לחן עכ"ל
וכתב הרב המגיד וז' ופרטי המלכות שהזכיר הדלקת הנר פרק
מסנין גבי סיה - מכנין הנר פ"ק ע"כ ומ"ש פ"ק הוא ס"ס וז' ל'
פ"ג שחבווארס המככה את הנר מפני החולה שישן פטור ופישו
שם כש"כ דחול חולה שיש בו סכנה ופטור ומחר קאמר לא משום
סישא דחני חייב מני רישא פטור והימר ההדלקה לחולה גם היא
ככל ענין מומח לא מיבעיא חס כריכין לההמש לחור הנר כדי
לעשות כריכי החולה דפשיטא דמוחר חלל חסי חס חין עושין לו
כלום מדליקין משום דיש הנחה גדולה לחולה המסוכן כשיראה
פכיוני קרוביו וחופכיו ולא מיערק דעמו עליו ואפילו בחולה שלל
היה מרגיש ולא היה מנחין חין לחלקו גם כריכין היושנים לידע
כשיהיה סמך ליביתא הנפש חס קרבה פקודמו כדי לסייעו נידוי
וק"ש ולא כתב נפשו כרוח הנהמה היולדת היא למטה לארץ
ואגב נלעד לרקוק על מ"ש המ"מ דרין היולדת לדעת רבינו
לא הוצרך שניו לח ביוגד דרוכה לחיים חלל חולה שיש
בו סכנה חינו ככלל שינויע"ש - מרחב רבינו ריש פ"ג דחוייה
היא שנת חלל סכנת נפשות כו' וכתב שם מרן דרבינו פסק כמ"ד
דחוייה ולא חומרה דלח הימר גמור הוא יע"ש וכיון דלינה חלל
דחוייה ודאי כל כמה דמכנין למענד דיהמר עבדין חס חין עיכוד
זשהו דכד דאס מחחרין מטום השינוי פשיטא דאסור דהא קי"ל
הרין הרי זה משונה והשוהה הרי זה שופך דמים וזהו מקש דעת
הרבנן ז"ל שהעתיק המ"מ דרין יולדת הנז' ומג"ל להמ"מ שרבינו
חולק על זה ומדע עוד דמורה רבי' נרין השינוי שהרי קפי' המשניות
נמשג המככה חת הנר כחן וז' ואם כשכיל החולה שישן פטור
כיוזה החולה הוה חולה שיש בו סכנה וכמנאי חאי אפער להובילו
למקום אחר חו להסחיר החור ממנו עכ"ל חלמח דגם בחולה חס
אפער לעשות דכר בהמר חין לנו לחלל השנח והיינו מטעם
דהשנת היא דחוייה בלנד ולא חומרה ועין כס' המשב"ץ להרשב"ץ
זלה"ה קלק"צ סוף ס' ל"ו יע"ש וסי' ל"ח - ועיין גם' מקראי
קדש להרב אלכובלעסטיין נר"ד ק"כ סכת נדרש כסכנת ככף
זחן גורם נכ"ח וחינו מוכרח שרבינו יחלוק על הרמב"ם ז"ל ויחוי
סמור דלהמ"מ חלנד הכרח הגריבא שהיא ככף גם כחנ הכרח שח
ממה שלל הזכיר רבינו דין שינוי גבי חולה שיש בו סכנה וזה הכרח
צמוד חלל דקשה מה שהקשימי - ונלעד ליישב דאס מוכרח
שיעשה לחו דבר על כל פני מוחר לעשותו בחולה בלא שינוי חנל
חס חיסוד שלל תבע נד ח חלל יכול לעשותו כהימר חו על די
עב"ס כלל חיתור ועיכוד ככה ג' לכ"ע אמריין דחוייה ולא חומרה

ודק =

ספר שאלות ותשובות הר"י בשמים

מהדורא תנינא

על ארבעה חלקי השיע אשר חנן די אוחי להשיב לשואלי דבר די זו הלכה
הצעיר באלפי יהודה אריה ליבש הלוי איש הורוויץ אבדיק
סטרי והגליל בן לאאמי הרב הגאון הגדול המפורסם
מודהר יצחק שליט"א אבדיק סטניסלאב והגליל יע"א.

יוצא לאור פעם שנית לזכות את הרבים
ובחוסמת "קצה החר"
ע"י נכדו הרב הגאון
ר' אפרים אליעזר הכהן יאלעם שליט"א
מלפנים חד מבי דינא רבא דעיר סטריא,
זבעת אבדיק פילאדעלפיא והגליל.

הוצאת גראסמן פאבלישינג הויז

Published and Distributed by
E. GROSSMAN'S PUBLISHING HOUSE
75 NORFOLK STREET
NEW YORK 2, N.Y.

דפוס

אברהם יצחק פריעדמאן

ניו-יארק נ.י.

דסוי משאלליג צינ כיון דחילו סי לליג סי חיינין עליו הייל אקור
 דרננן חמור כמיש צנגיח סי צי דאין סכל בקיין לקלק בן לליג לאלליג
 אונס בלונח איח לונר כניד דסי מוחר עקוס פקידא דסי מוצר
 צעי עס דרוקא צנכס ומטנב דיט על הרוב ספקר גדול והחירו לגמרי
 אף אס לפעמיס הוא עסק קמן משאיכ צמרחן וכיולא טאין סהפקר
 גדול כ"כ ועתיקרא כי עסה חמרחן ידע טלא יבקוק צו צנכס אפי עיי
 עכ"ס ועיכ און צנח סקא עטת איקור חמור מיס ומכ"ס צניד
 דסקר הויעה מליל עטת הוא עלער וציונה צניר קנטס הייל מוטע
 סנוועטיס והלא מוצר צנכס קניד : דלספקר מוטע לא חסשו וצנלחמות
 עס סקסא ענילה ליז . דקאי דלספקר מוטע כמי חסשו [וייל דנענל
 חמיירא צנכס הוא ריה וריס לטי פסקמיס ריח : דלספקר מוטע לא
 חסשו] וכי דצנכס עס סוי סהפקר מוטע סנוועטיס מיס ועיכ כרסא
 דאף אס און סעכויס עוטת כלוס רק עטקנל סהכר מהחמיירס אף
 דמקוס עכר עטת ליכא ככיל מינ איקור כיון דכי צנגיח סי צי סקאי
 דצנכות דצנכות לא טרי רק צמקוס ספקר גדול וכניד לים רק סהפקר מוטע
 ונס לפמיס צנגיח הייל צמכס דכדי טלא יסחקע צידס חסיב דינ טלא
 צניד צנכר הויעה הרי צידו טלא להכיח להככריס לכנסק להמרחן צליג
 סיק וליס איכ טלא יסחקע צידס . ומה סרוולס כצוד, לסחיר צנח עסאס
 לא ייח להאי להינע יחי איציה מיאמרו מיסרל און ויחייא אורס
 להינע צמרחן עזחס חומה חני דמה איציה סייך צנח הרי נס ליסרל
 און מניחין להינע צליג סיק והרי אפי לילר צנכס סממיירן ליסרל ולא
 לככרי א' צניד כיו . דליכא איציה דיכלס לויינר לה דין דמיסרל צנכס
 מחללין עלייטו דירכו דלא מיכטרי צנכס לא מחלליין עתה עמיס
 סי קני צנכס מיס סי טיל צניח . ועיכ לפעניד און חני רואס סיהר
 צנח כיה עמי סהנלן צנכס סכירות סמרחן מהקפל יסכור צנוספות
 עס סככרי ויתן לו איציה פראלענע טיעלע כפי חסנון סכירות חלף
 ענדורס סמרחן ויהנע ענו עול אחה צנכס ואני צמול כדקיייל צעי
 כ"צ . ואס חטו מחללה מוחר ואס כנר עכר סנלן אס סמרחן ויכ לנעל
 סכירות ולסכור מחד עס סככרי ולהסכות כמיס צמוקי עס צנכס ריח
 ואח"כ יכול היסרל לקנות מוטע דמי סכירות עוקין לו כדפסקיין
 צסי רמיח . דצרי ידירו דריס צנכס מלפס ליטועה :

סי קפו

צנחסי יוס סי די אדר ענת סחיס לפיק סטרי .

טלוס רב לכצוד ידירי הרב סמח"ס חריף וקני מוס' ארנסס
 הלוי כיי אצריק ראונימוצ יליז .

מכתבו הגיעני עדיש צנידן סמחויק סמרחן דק' כוהניס מייסי
 מיימה סגיל עיק אחרי סהכלס רגל סמרחן מן סכסיס
 סהולכות לגינ מניחיס סעגליס לילך סהערל סעוצד סמרחן מקבל מהס
 דמי סכירות ומוחיק סמרחן מקבל חלק מהס וספשו צנלחמו אס חריף
 למיענד . סכי עפי דמוסיק אחרי עסאס חספור עליו זס יהי פקידא
 להנלן :

דגה קיייל צניע סי רמיח סי דווחר לסכור עכויס לקבל מוכס
 צנכס צקנולת דסיכו סאיל לכסחגנב סי דינרין און לך כויכ
 אף דקוצע מלכחכו צנכס טרי וסוס פקידא וסחקנר סענין כ' צניס עס
 דצנכס קניי טרי דהא לא עניד איקור ולכי מני ענה טרי להסכיר
 לאיי לקבל סוכס מוס פקידא מיס ומונן סדנר דאף דמי סכירי
 לקנות סוכס ולסוון אחיכ על סימח דפסידא מינ כיון דצנכס קני
 היחיה הוא הרי דמה לקבנת הריס צנכס פראדמינ בני יוקא דלסחפיך
 חוייני עיט וליכ לכאורה סיס צמרחן אפטר לונר דסי כיון דצנכס
 עסקר סמ"ס^ל אס סמרחן סימחא הוא יס לסחיר להסכיר לעכויס על ליל
 סיך צקנולת וסוס פקידא כיון דליכו וסיק צנכס והוא מוסק ועומר
 עמיס רק עטקנל סמעה והייל כוו מוכס . ואף דלפי"ד סמיג' עס סיק
 ייח לא חסיב מרחן ספקר רק מניעה סריח וסאני מוכס כיון דלסצנכו
 כל יוס צניע מינ זכו דוקא צנכס ענו אצל צמרחן סהירל סוכרו
 מהקפל הייל כוו מוכס דמפסיד דמי סכירות של אוחי יוס וספטר דנס
 לומ' סמיג' עס דצמכס הוי דנר מלוה טלא יסחקע חמוון צידס גם
 צניד סהולכי סעגליס להינע צליג עיק ואס חספור עליו לקבל סכר מהס
 יסחקע חמוון צידס והס אף דמיסרל לא ענה היסרל לסכור סמרחן
 אדעיה דכי סייה לו סהכנסה מליל ענת צניד צניד הרי מוצר צנכס
 קני . דנס מליחה צנכס ליד' ככסי' דמי עיט והנע לכאורה ליד
 למכס לפמיס צנגיח עס סיק ייח דצנכס ליכא מוס סכר ענת דין
 סעכויס כוון לו סכירות כלל רק עקנע מוטע סוכס והייל כללו קנע
 מוטע סמורה וצנחלס' עס ציאר סדנר דלסון סכירות ליס כיה כסמסכיר
 לו דנר סי"צ מוטע וסאיכ צמכס און דנר סיכיר לו כיה סרומל
 דמכס עיט וליכ לכאורה סמלק צנכר סמרחן סנועל היסרל מליל עיק
 אקור מוס סכר ענת אונס הלא כנר ציאר צנוצייח א"ח סי כיה דליכא
 צנח מוס סכר ענת כיון דסכר עליס סהסיק צנן ורי מינ מוחר לקבל
 דמינ מי סוקח דנר צנכס לא ירנע לו צמול וליכ רמאי ליטול סכרו
 צנכס עס סכר העליס עיט . והנע לכאורה אפטר לונר דהא לא סוחר
 וסוס פקידא רק צמכס וסוס דאין ארס ממויד עלמו על מוטע ויט
 חטע דיכצור היסרל על איקור ואוריחא סיכחוצ דנס צנכס עלנו איכא
 איקור סורס ענגיח סי עיט קני' משאיכ צמרחן אס הוא מוסק מניס
 ה' לכאורה ליכא למיחש סינצנר על איקור סורס כיון דמה סמעה מיס
 צנכס הויעה על סחניס לסנכות סהכל ליכא צנח אקור דאורי' דאס
 צנח סמחצנל מניס ככנע על סחניס ה' סהכל מישאלליג ונס וסוי
 ביצוי סחניס ליכא איקור דאורי' אף דהוא ונכנע מינ להסכיר דמי
 קיייל צנכס מי"צ . דמכנין סחלת של מוכס צניסר צנכס טלא יוקו
 צנח רביס מוס דאיקור סכיו אינו אלא מדרצנן כיון דליכו סורק ענגיח
 קני' טליד ומכ"ס כיצו אצניס בודלי ליה רק מדרכנן ולהכי אפטר
 דלא סחירו מוס פקידא אולס ז"א דולנד דיס לחוש אף כסמסוק וע מר
 מניס טיענן וסיק צנכס להרבות סחוס אף גם צנכס מניס על
 סחניס אפטר לונר דליכא איקור דאורי' מוס דמוליד מוס והכל כח
 דא' צנילה כ"צ . דסחופי כסא אסיירי אקור מוס דמוליד ריחא וספטר
 דהוא מדרורי' . לצנ מן כל דין הרי צעי סי רמיח קני' כ' דליד
 ייחי דליכא חטע סינצנר על איקור דאורי' סחירו צמכס מוס פקידא
 אלא אפי' מוס חטע איקור רבא דרצנן סיכור פועליס להריח גיכ
 סחירו וכ"כ צנח מר' דסצניח ריפ מי סהסחיק ועי צני' סמחירי עס
 צנכס' סחיס א"ח סי' . וליכ הרי ספיכס סמיס על סחניס נמי

סי קפח

צנחסי יוס א' כיה אלול ענת סחיס לפיק סטרי .

רב טלוס וכוחי לכצוד ידירי הרב סמופלג וכי מוס' אלנכר
 רייטיל כיי דומיך דיק' מיקאליוצ יליז :

מכתבו הגיעני כנגע והכני עמרה להסי לו עדיש עק' הוא יונח
 דסוקא ככל יוס ג' מהצניע וסינס עמה סחירי ציליס
 סקויס ציליס לאחריס ונעליס ציוס סוק וציוס ג' סצנע זס הוא ייח
 עב ריה אס רשאי יסרל ליתן לככרי מוטע לקנות לו ציליס צי"ס אחרי
 סצנכר ייני סצנע און צמול לקנות ציליס רק ציונא דסוקא :

דגה הלכה רווחת היא צניע א"ח סי' ט"ז מוחר לתח לעכויס
 מניס לקנות לו וצנל טלא יסחר לו קנע צנכס ומוצר צני
 ונגיח עס סקי' דכסיס סוק הוא צנכס אפי' אינו חיל עיקנע צנכס
 אקור אס חינו צמול לקנות כיה ציונא דסוקא והנע צנגיח עס כ' צנכס
 מי"צ דרוקא צניס אקור אכל דג' וה' מוחר וצני' חיר סקסע עליו דסא
 דחיל אס חיל צפירוס לקנות או למוכר ציוס סחנע אפי' דג' וה' אקור
 וליכ ה"ה אס חינו מלי למוכר או לקנות אלא ציוס סחנע סחול יוס
 סוק גיכ אפי' דג' וה' אקור דהוי כללו חיל עיקנע צנכס וגיכ צמוקי
 ענת וכלצריס עס . ובלונח מוצר צני' מוכס כהן ענר א' פי"ד דצרי
 וה' מוחר וספטר דניענו כמיס צני' ריכ' ס"צ צניח דנכות צנדיס
 לכוצס ועורות לענרן דסוקר צניס צלל קני' וכי צנגיח עס סקי' דצרי
 וה' מוחר אפי' איי לגונר קודס סחנע וסיינו דכנ"ג ליה סמול
 לקנות צנכס וספטר דרי סחיר הוא לרנע סני דמחוי עס וצמול
 צניח עס צניח גיכ ד' סחיר ומטנע דפסיק כומי' לסחיר . דצרי
 ידירו דריס צנכס כותב צמולה רנע מנערת סמיס סקדוסי סחניס
 לקרסחיו לסלוס :

סי קפח

צנחסי יוס א' ז' אלול ענת סחיס לפיק סטרי .

רב טלוס וצנכס כוחי לכצוד ידירי הרב סמח"ס חריף
 וקני מוס' יסחאל פרענקיל כיי רנצרי ורי' דיק' סוקיטעין יליז .

מכתבו הגיעני עדיש צניח א' מלצנ עהי עמה ונח אלו עי
 מלצנ צניס אחר סחריס מציג חולה עוקן דסיק לי
 עלמו

פ פ ר

שנינות ותשובות

משה אריה

02707/2018/0000

תנינא

ארבעה חלקי השו"ע

כולל בני מקום החלק... בית אב"י והחלק... קרית ארבע
אשר הכישרו צמח... ליה לייב ברודא...
ברדהם יוסף ז"ל עבודתו דלעיל:

אוצר החכמה

חלק ראשון

לפיק

בערוך

שנה

יבנה לבנו אבאוש היזמן ה'

Mizpah Arjeh

Lemberg 191

Verlag des Verfassers: Rabbi ABRAHAM BRAUDE.

Druck von I. Jaeger, Lemberg, Hausman 5.

לח החמישי כלל וכי רשאי אפילו פמיה ומעשה לפיו לרק
 להיות דמונית כאלה שהעילה התורה חיוז על הצעל לעשות
 בעד אשתו כמו שז"ל שמה לשיבת רית זהו ליכא חשק
 קטנה וכוונן בן קיבה שמינה קובה על הצעל לשם ולשמה
 גיב לא ש"ך חשק קטנה וכיון דדמיז אשה פמורה וקובה
 דמינענה וחוננא מקרא דהאורח ונחילא יב לומר דאשה פמורה
 גיב משלמי שמה חשיב שבעלה וקמהה דמינא דקובה ולהכי
 אצ"י לשיטתו שפיר כיהא אצל רצח דלא קצירא ליה חשקו
 כעין הדמיון והן ראה וקובה שבו י"ב דאשה חייבת צלמו
 שומחה חשיב דהוא נלית עשה שהיון גרומא אחר דליכא
 חשק קטנה כיון דגלחיה צעלה ומעמה וכיון דהלכה כרצח
 כשינו פסק הרמב"ם דבסי' חייבה צעלמי שמה בן כחצו
 נחדיצי אצל לפי האומר דרצח גיב לא פליג אשך דמקא
 דהשנו כעין הדמיון נקטר דבר זה :

ובעמדי זהאי עניינא עולה על לבי דרש לייבז מה
 שהקשו צהובי צרכיה צ"י ע"ז דיה וקמה
 שההננים ככספן לאכול צהומתן כהן גיפח והי יתפלל ביש
 ולי נראה ד"ל דאלל כהנים הון כשינה ונתחלה קדם שמה
 שמהחלה אלל ישראלים אחרי שאי אפשר להם לקיים הלכה
 שונה צלילה שהרי לריכס לעמוד עמודתן למחר וע"י הערצ
 שמש וצפרט הכהני קלרן להקריז מזהיון ככל יום ויום
 יומי יב צדו לקיים הלכות שונה אם לא קדם הערצ שמש
 שהקנה ועצוב גיב קדם הערצ שמש לכן מהני אלל כהנים
 וכן שבינה וצטור יום :

סימן כא

ראיתי בקפרי הרי צבורים ומרוב האנן אנדיק קטליהם
 ק"י קפרי צלח אחד שגח אליו שלח נביח
 ומכין שיצא אליו שחוליה חומר שיש לו גענונים ואי אפשר
 לו להיות צלמו וע"י הקריז דלון להחיר רק שמה דרצק
 ולא חילול דאורייתא כי צשיע אח"כ ק"י ש"י ונמנא סיק
 י"ח לא התייר צהיב רק אחירה לכבד דמי דרצק ומהה
 על הפרמיג שם שכתב דכל פיקוח נפש קרי אפילו צרה
 כ"ש דרצק דמיל' ענין פיקוח נפש להחשק שומח מנהיך דמינ
 עליו דהחשק מייחף דעה לא הוי פקד' ועוד הציח שם חש
 בקפר שאל ונקיט מהדורא הליחוס חליצ' ק"י ק"י שהחיר
 ליהרר שניהודע לו צעה שאקשה תוקף לה גלגל עוצח
 צעיריקריין קידכ על קיב לבס ופיז כהז המצטר הכ"ל
 דבר זה הוא לומר בן דאפילו להרצעים והובי וליז שמחירין
 נקטה ונשכימו צעה שכל מנהיך דעתו הו ליכא אלל מדח
 חיקורא משהיכ צרכב ע"י צהויה צעה הו ליכא חשק
 שבינה צהונת אם הוא שלי ומשום מוזר ומקום משהמש
 צעביה ויתר הויה שכל חבר צהאלה שהחשה היתה ומקמה
 שיצא צעלה חללה רק הצעל אחר שירב שדח' ההרה אשתי
 כשיצח הוא חליה הו לא ש"ך חשק שמה מנהיך דעתה
 והארך המצטר המ"ל לצעל את האורחה הלכו וקיים כי
 רק על הצלחן יב להחיר מקום דליכא חיקור רק החומין
 דרצק שיש :

ויען כי האורחה ה"ל נוגע לפיכ ובדבר הנתיי אחד
 יכצר פקמה האורחה ככל כתי דריס שבישראל
 להחיר צהיב לנפשו צעה חמרתו לכאז אשר המצטר המ"ל
 צמחכית טעה צרתו וצרי ה"ריקים דמיקורא הפרמיג והקדמי
 דמי פקיי גברי אפילו חילול דאורייתא שרירי וקיימים וכן
 הוא צהנה לכובי שרד חשו מהחיתין מפורשת וקוביא
 ערובה צפרק ונפנן צעה דק קביע דהק ומדליקין לה את
 הר יפרך הגמיר לחי"י מלי ומוקף הש"ש לא לריכא
 בקינול גברי וקום לחי"י מייחז' דעתה מצטר צהיח
 דמכוס מייחז' דעתה חביצ פקיי ותיחירן אפילו חילול
 דאורייתא וגם לא קשה כלל מההוא דציצ גבי שכינ דלא
 הפיח

חיה חיייה לנשנה כיון דהוא וזכרה ללחית וכן הקובה
 לייך לטון דמי אפשר להיות ז' ימים צלל שיה וזהו פקולה :
והנה בקפרי ולחמות חריה חקר כדפס הגהיה על קבר
 צרכה ר"ח מתיח ז"ל כהנהי לחדש צפירושא דין
 מייחח דקובה המ"ל דצעיין קובה הרחיה לנשנה לא שהחא
 רחיה לייבז צה ז' ימי חמג דוקא דליב יקשה יה שהמרי
 האחרונים השעיהו יתקיייע הו צה חיקא פליגהת ר"י אליעזר
 ורצקן ט"ס צקובה דק כ"ה דמי אליעזר קבר דלון ילחין וקובה
 לקובה דצעיין קובה חיייה ל"י ורצקן פליגי עליה וק"ל
 דילחין וקובה לקובה ילחין יתכן דפליגו ר"י ור"י שביניהם
 דמי אליעזר והקבר עוד קרטייה אלל ה"י פירכו דגם לרצקן
 צעיין קובה הרחיה ל"י ימים הי"י שמהא רחיה לייבז צה
 ז' ימים לבס על ככל שאר ימות השנה ולי צהג לבס ומה
 ש"כ ימעה יב לומר דא"י ורצח הדומייו ק"ל דצעיין
 השנו כעין הדמיון חיש וחשכו גם לפי האונה רק לא צעיין
 דוקא שהחא רחיה לדייה חיש וחשכו צינו חמג דוקא לבס
 מזה אלל ק"י שהחא רחיה לדייה חיש וחשכו ז' ימים
 ציונה שמה וא"י קבר דמי ק"ל לומר דצעיין חיש וחשכו
 צ"י ימי חמג לבס ומה ע"י פליג רצח דלא היה ע"י למויעי
 צה אלל צעיין שפיר קאמר הש"ס גם לרצח דקדיח
 למויעי כהנים וקובה וקום דכתיב בקטית מצעו צעית
 ימים מה דינה חיש וחשכו וכהנים חיש וחשכו כלל גם שחר
ימות הקנה לדיי ז' ימים חיש וחשכו ורופים דמיוח עליהם
 מצורה שהיוק וכל דלא אפשר להיות ז' ימים ר"י ח"י כדירה
 חיש וחשכו פכורים לגמרי קוב"ל דחיוצי נחייצי קלח צעה
 עצורה דהחקרון חיש וקום הקובה אלל שגם צהיח חיש
 יכונים לדיי ז' ימים עם שבותיהם וכ"י שכתבו קברו ז'
 לנשנה דלון לפעיר ונעם זה כיון דשכיפ הו כעין הדמיון
 וזהו מדוקק לבין הש"ס דערוטין דחמג ור הקצו כעין
 חדורו צעה ימים ולשון צעה ימים לא נליתו לא צקובה
 כיה ולי צקדוקין ל"ד אלל צה מנהיך דההיטם לא אפשר
 צהיט פעם לדיי חיש וחשכו חמג ז' ימים ר"י ח"י ח"י
 ימות הקנה יצה עולה יפה שכל יהו הדצרים קיתרים
 אחרדי דמה שא"י יכ"ל לטון חשקם שאין הקובה מיוחדת לו
 ציוי חמג כי הרצה חשקם יכונים ע"י צקובה לא ויפקל
 ה קיבה צה דמיו הקובה רחיה לייבז ז' ימים אחרים קלח
 ציוי חמג שוכצים צה לבס חליה משליח כשאין הקובה
 רחיה לייבז שם מפני הר"ח חיש וחשכו ח"י וקום
 לנשים שאינה רחיה לומר צללה גם שכל לבס חליה אלל
 גם ככל ימות השנה לא חשיבה קובה הרחיה ל"י ימים
 וא"י ולי צה כלל :

והנה מצדו כחצו לייבז מ"ס הרמב"ם ז"ל צ"י ח'
 ומהל' חגיגה דבסי' חייבות צונות שגלי שומחה
 והרצוד ז"ל הקוב עליו וקום דקדושין המ"ל דפרך דמי
 שמה דו"לית טעה שהיון גרמא יכ"ס חייבת ומכ"י אצ"י
 אשה צעלה ומעמה ופריך אלונטה ונחיל' ומכ"י שבויה אלל
 חלונ' דאשה פמורה ושלמי שומחה יכתב הכיוו דפליגי
 צפליגתא דרש"י ור"ח הרמב"ם ופירש כריה דצעלה ומעמה
 צעלמי שומחה ורש"י כרש"י דמשומחה צחאלכל יונטה אלל
 לא צעלמי שומחה אלל ומיו קשה דגם לריה הצעל מחיר
 צעה שלמי שומחה אלל חין הריוז על האשה ולמה כהז
 הרמב"ם דבסי' חייבת יאורתי שהרמב"ם ופירש דכיון דצעלה
 ומעמה יחייב' היא על הצעל גיב ומחיל' גיב האשה חייבת
 דמיקר העעם דאשה פמורה ונחיל' עשה שהי"ב כהז ככלצי
 צה"ל ומה צהם החלונ' יכן כהז האצטרחה וקום דהאשה
 היא שר על הצעל יתקיי' צעלה עליה וכשהיה מיוחדת לעשה
 חליה שומחה היא הצעל צ"י חר ומחא קבטיה נופלת צה
 ש"כ גם לא חילקה החירה צין פטיה לכשמה דומנא לה
 איהא צהיח צמנח' שם צקדיח דקדושין גבי מוח דקדיח
 חיש קיפק צדי לעשה אלל אשה שחין קיפק צדי לעשה

החירו רק שנות דרבנן ומקום שבו תערוף דעתו דלא כל הענינים שזין וזרחי הטובע רק למונח אין חשב שיהי' דומיעתו כל כך היזק שיקחון החולה ממוח זה אשר בשופטני עסקין שיעבם השכירו כל כך את נפשו שיכבד עיי' החוללה. אך היינו כדי להפיק דעתו החירו שנות דרבנן אבל דבר הטובע לגופי קל החולה מושג שיצואו אליו קרובו כמו אז ואם זכרים והבעל או האשה וכדומה אשר דעתו על אדם קרובה להם כי יש עיי' התפקוחה הפש מושג זרעיה פרים אל פנים והוא זכבל פקיי ומקרא מלא הוא (בראשית י"ג) כי על בן רחמי פניך כראות פני אלקים ותלמי והכונה לדעתי כמו דכתיב (ומגלי ט"ז פקוק ט"ו) שאר פני מלך חיים וכתיב רש"י ז"ל וי שהקביה ומקצרי לו פרים חיים הוא לו וכן אמר יעקב לנשו כי הקצרה פניו חמתה לו חיים ובזכות דף הי גיב איתא ר' חייא בר אבה חלש על לגבי ר' יוחנן כו' איל הב' לי ידך יהי לי ידה ולוקמי' פל גיב שיק' לפרש הענין על פי פשוטה דכאשר נתן לי ר' יוחנן ידו הגדי לו דברים רמים וניחומים והבטיח לי שיעמוד לו הש"י וישלח לו רפואה שלמה כדך ארבעים מאותים ודבריו אלה חזק אחרו ולוקמי' ועם להלן איתא ר' יוחנן חלש על לגבי ר' חנינא כו' איל הב' לי ידך יהי לי ידה ולוקמי' ופרקי' הש"ס ולוקמי' ר' יוחנן לפש'י ומשני' אין חנות מחד עלמו כו' ולפי האומר י"ל גיב על דך זה דש"ס פריך אם ר' יוחנן הי' יכול לחזק את נפשו ר' חנינא דבריו למה לא חזק את עלמו כשהלה ועי' משני' אין חנות מחד חזק חזק וזוהו מורוקק לשון הש"ס ולוקמי' על שם הפקוק (איוב ד') כש"ל יקומן ויילך ועי' צדודתי' אחרו שהקשה למה לא פריך הגמרא על ר' חייא בר אבה ולוקמי' איהו לפש'י אלא על ר' יוחנן ולהכיל כיוח דעל ר' יוחנן שהוא החזק ואיין את ר' חייא צהליו דבריו כחומים ונעוהו דהש"י למה לא החזק חזק צהליו כמו דכתיב החם ועשה טבוא חליך ותלא ועי' משני' אין חזרה מחיר עלמו:

החירו רק שנות דרבנן ומקום שבו תערוף דעתו דלא כל הענינים שזין וזרחי הטובע רק למונח אין חשב שיהי' דומיעתו כל כך היזק שיקחון החולה ממוח זה אשר בשופטני עסקין שיעבם השכירו כל כך את נפשו שיכבד עיי' החוללה. אך היינו כדי להפיק דעתו החירו שנות דרבנן אבל דבר הטובע לגופי קל החולה מושג שיצואו אליו קרובו כמו אז ואם זכרים והבעל או האשה וכדומה אשר דעתו על אדם קרובה להם כי יש עיי' התפקוחה הפש מושג זרעיה פרים אל פנים והוא זכבל פקיי ומקרא מלא הוא (בראשית י"ג) כי על בן רחמי פניך כראות פני אלקים ותלמי והכונה לדעתי כמו דכתיב (ומגלי ט"ז פקוק ט"ו) שאר פני מלך חיים וכתיב רש"י ז"ל וי שהקביה ומקצרי לו פרים חיים הוא לו וכן אמר יעקב לנשו כי הקצרה פניו חמתה לו חיים ובזכות דף הי גיב איתא ר' חייא בר אבה חלש על לגבי ר' יוחנן כו' איל הב' לי ידך יהי לי ידה ולוקמי' פל גיב שיק' לפרש הענין על פי פשוטה דכאשר נתן לי ר' יוחנן ידו הגדי לו דברים רמים וניחומים והבטיח לי שיעמוד לו הש"י וישלח לו רפואה שלמה כדך ארבעים מאותים ודבריו אלה חזק אחרו ולוקמי' ועם להלן איתא ר' יוחנן חלש על לגבי ר' חנינא כו' איל הב' לי ידך יהי לי ידה ולוקמי' ופרקי' הש"ס ולוקמי' ר' יוחנן לפש'י ומשני' אין חנות מחד עלמו כו' ולפי האומר י"ל גיב על דך זה דש"ס פריך אם ר' יוחנן הי' יכול לחזק את נפשו ר' חנינא דבריו למה לא חזק את עלמו כשהלה ועי' משני' אין חנות מחד חזק חזק וזוהו מורוקק לשון הש"ס ולוקמי' על שם הפקוק (איוב ד') כש"ל יקומן ויילך ועי' צדודתי' אחרו שהקשה למה לא פריך הגמרא על ר' חייא בר אבה ולוקמי' איהו לפש'י אלא על ר' יוחנן ולהכיל כיוח דעל ר' יוחנן שהוא החזק ואיין את ר' חייא צהליו דבריו כחומים ונעוהו דהש"י למה לא החזק חזק צהליו כמו דכתיב החם ועשה טבוא חליך ותלא ועי' משני' אין חזרה מחיר עלמו:

והנה החס צדדים איתא כי איתא רב דיוני אמר כל הנוצקר את החולה גורם לו שחי' וכל שאינו נוצקר את החולה גורם לו שיעות ופרקי' הש"ס מתי' גרמא יוסיק שנובקש עליו רחמים שחי' וצדודתי' הר"ף צעין יעקב המה דלמתי' לא נפרש הש"ס מפני שבטובה לו לרכי' וכמו שפירש רש"י צנוטשה דרי' עקיבא. ולפני' דלא קשה דכשטובה לרכי' החולה ימחה אחרו עדיף הרבה יותר מגרמא דעובה ומעשה צדיים בגופו קל חולה מושג רב דיוני אמר גורם לו שחי' ומשחי' לא רלה הש"ס לפרש הכי דא"כ לא הי' נקי' לשון גורם דמקומע דהוי רק גרמא צעלמא ותו לא ובאמת אין קך נעטשה יותר ומה הה צדוד:

סימן כב

ציה י"ס זך יסין תרבי"ה לפיק לצוב.

כבוד הרב המאור"ג חוביק כשית מויה דוד אליונלך הבתן כי וניין צקיק רינאצ:

ע"ד שאלתו אודות חזק ומלאו קומח הגמפה עיי' למות מלה איתא עכברים וכבר הורה בית להחיר המלה האפרים גם הקומח לאפותם למות מלה אך עתה הוא צא לדון על החטים הנקראים את המנה כשרים לפקח לטרה הצאה:

והנה צאנת שפרי הש"ס פתומים לכל ידעי' דת ודין ובאחי' ק"י תקי' מוצר צנויה וצנויה שצדיח החומיר צדור והמקרים לוצלין צהצוהויו כטיה פנים ללכין וללכין עד שטעה כעין פטרה להבטי' החי'ין ששכחו עכברים לאשוחס קודם פקח ללכין מלות אבל לא ללחש צהם כות מלה צשכי' לילוח הראשונות. ורואה ענוח דעכי' לא ילא י"י שיעור ובעין קצרת הגאון ר' יוסף שאול שהצי' כיה צמכתצו צשו"י ומה"ס ח"ג ק"י קפ"ד וגם רחמי' צש"ת דברי חיים להגאון מלאה ח"צ אחיה ק"י ליט כתב ככין קצרה זו גצי חיעים שפלו עליהם גשמים וכי' דכיון דצטעה צשאו לכלל שיעור הייט עליהם היה צהם חשש שצברו צמים ולא מיקרי' שויה עיי' ולהלן דבר מה:

והנה צנוף השאלה לכפע"ד דנולת הגמפות קודם שטלר הקפק צודאי' כשרים לפקח לכועי' וגם החי'ין לא החומיר כלל דנתי' איכא לניחוש שזא איכא חנון ונתי' צה הא חפילו חנו ידעי'ן צודאי' שרענדע וענע קומח חנון הלא כצר נחצבל קודם פקח וחפילו דענה הקוצרים דקומח קומח אינם והצרי'ים עיי'ם צשענה הליטה ונעשה הכל עיקר אחת צודאי' ונחצנדע וכי' אתר האפיה. וכן כתב העי'ן צהדי' צשם הסקויק צקי' תמי' דלרי' לאפות קודם פקח. ועיי'נתי' צציה ונלתי' צגם הוא לא החומיר אלא לאפיה צפקח שקן מנונע ומלשנו

יעוד שפיה הא ש"ס מפורשת דריס דף וי עי' ונעשה צתלמיד אחר ומחלמי' ר' עקיבא קחלה ולא בכנפו חכומים לצקרו וככנפ ריע לצקרו וצש"ל שכידי' וצברו לפרי מיה ואמר לו רבי החי'תי ילא ריע ודרש כל וי שא"ט מוצק מלים כאלו שוקף דמי' וכתיב רש"י ז"ל נפרי צשני' אדם הגכנסין לצקרו עושים לו כל לרכי' עיי' ח"כ שפיעח שנוענל על הצעל לצוא חלל אשחו להשחיל צרפאלה ולעשות לה כל לרכי' כי וי יחוש לנחצהה כמו צעלה שיקן כל הצערות וישוק לה או ש"טה לשמש לה כמו ריע שכתב שם הרמ"ש קלה לכבר ולרפן ולא שטעה צעלמו עיי' והכל לפי הנוצ' והענין ועכ"פ לית דין לרי' צשש המיחר לצעלה לכקוע חפילו על הקוק צשצת. ומה שכתב כי לא הכר צהשאלה שצקשה האשה ש"צא צעלה אליה חכי' אמר דאין לרי' לצקת החולה כלל וגם צהבי' לא הכר כלל שרי' שחוללה יקש לבלוח רן אחר קרובו אלא שהמוצר כתב קך נפרי' שמוקמוח' אין הרבר ידוע אחר וי ומקדויו לבלוח אבל כל שידוע כמו אחר אז ואם או צעל או משאר צשצת קרובים אשר ען הקחם דעת האדם קרובה להם אין לרי' ש"טה כי מאליו מוצן מה פשעי':

ע"ד לא ידעתי' הן ואחפלא אף העלים עין ונתי' הרבי' צקי' שכיח ציעת הייט דלחולה ש"ש צו קכנה ומלתי' צצה לכל לרכי' חעפי' שאין צמיעת הדבר צעושי' לו קכנה יכתב שקן מנונע ומצרי' הרובים ז"ל שכתב צפרק חי' ומלכות שצח כללו קל דצר צצה לגבי חולה ש"ס צו קכנה הרי הוא כחול לכל הדברים שהוא לרי' להם עיי'ם ולפי'ם גם לפי' מה שקבר הרב הגאון העומד הכיל דערי'וף דעת ליכא פקיי' גיב שרי' לט"טה זו דכיון דעכ"פ איכא טרי' להחולה שיצואו הקרובים אליו הרי קצת

ספר

שני"ת

שוראל ומשיב

מהדורא תליתאה

מכבוד ערך הרב הגאון הגדול' העמודים כעכבהיג כור ישראל וסודרו מושלחא דימוקא מוסי. ליום
שאר דלוי נאמאנוואהן זללחיהם האנדיק לצבז האגיל .

חלק שני

